

**T.C.
MEVLANA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
BİLİM DALI**

**ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK UYUMUNA
KÜLTÜRLEŞME STRESİ VE SOSYAL DESTEĞİN ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ümit CURA

KONYA

Ocak, 2015

T.C.
MEVLANA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
BİLİM DALI

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK UYUMUNA
KÜLTÜRLEŞME STRESİ VE SOSYAL DESTEĞİN ETKİSİ

Ümit CURA

Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nce kabul edilen yüksek lisans tezidir.

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Ayşe NEĞİŞ IŞIK

KONYA

Ocak, 2015

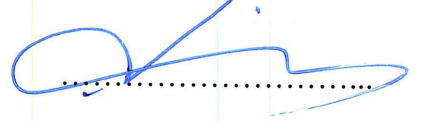
Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 26/01/2015

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ayşe NEGİŞ IŞIK

.....

Üye : Prof. Dr. Vehbi ÇELİK

.....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ahmet BEDEL

.....

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. İsmail Özgür ZEMBAT
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Yapmış olduğum akademik çalışmadan elde edilen bulgular ışığında ele alarak düzenlediğim yüksek lisans tezimin etik davranış ve akademik kurallara dikkat edilerek hazırlanıp sunulduğunu, tezimin tez yazım kurallarına uygunluğunu, tezimde kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, tezimi sadece Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne verdiğimi ve bu beyanımın aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Ümit CURA

26/01/2015

İÇİNDEKİLER

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu.....	i
Bildirim.....	ii
İçindekiler.....	iii
Önsöz ve Teşekkür.....	v
Özet.....	vi
Abstract.....	vii
Tablolar Listesi.....	viii
Şekiller Listesi.....	ix

BÖLÜM I GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Sayıtlılar.....	4
1.5. Sınırlıklar.....	4
1.6. Tanımlar.....	4

BÖLÜM II KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dünyada ve Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler.....	6
2.2. Akademik Uyum.....	11
2.3. Kültürleşme ve Kültürleşme Stresi.....	13
2.3.1. Kültürleşmeyi Etkileyen Öncül Faktörler.....	18
2.3.1.1. Demografik Özellikler.....	18
a) Yaş.....	18
b) Cinsiyet.....	19
c) Medeni Durum.....	19
d) İkamet Süresi.....	20
2.3.1.2. Özyeterlilik.....	21
2.3.1.3. Kültürel Uzaklık.....	21
2.3.1.4. Dil.....	22
2.3.2. Kültürleşmeyi Etkileyen Faktörler.....	23
2.3.2.1. Oryantasyon.....	23
2.3.2.2. Barınma.....	23
2.3.2.3. Danışmanlık.....	25
2.3.2.4. Stres.....	25
2.3.2.5. Arkadaş Etkisi.....	27
2.4. Sosyal Destek.....	27

BÖLÜM III YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	30
3.2. Evren ve Örneklem	30
3.3. Veri Toplama Araçları	37
3.3.1. Uyum Envanteri (<i>Adjustment Inventory</i>).....	37
3.3.2. Kültürleşme Stresi Ölçeği (<i>Acculturative Stress Scale</i>)	37
3.3.3. Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (<i>Perceived Social Support Scale</i>)	39
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	40

BÖLÜM IV BULGULAR VE YORUM

4.1. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri nedir?	41
4.1.1. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?.....	42
4.1.2. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri bölgelere göre farklılaşmakta mıdır?	44
4.1.3. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri barınma yerine göre farklılaşmakta mıdır?	47
4.1.4. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri aile eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?	48
4.1.5. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri eğitim finansmanına göre farklılaşmakta mıdır?.....	50
4.2. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek arasında ilişki var mıdır?	51
4.3. Kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek, akademik uyumun yordayıcısı mıdır?	53

BÖLÜM V SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri nedir?	54
5.2. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek arasında ilişki var mıdır?	59
5.3. Kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek, akademik uyumun yordayıcısı mıdır?	61

BÖLÜM VI ÖNERİLER.....

KAYNAKÇA

EKLER

ÖZGEÇMİŞ

ÖNSÖZ

“Uluslararası Öğrencilerin Akademik Uyumuna Kültürleşme Stresi ve Sosyal Desteğin Etkisi” isimli yüksek lisans tezi çalışması yoğun bir çaba sonucunda pek çok kişinin değerli katkılarıyla ortaya çıkmıştır. Tez konusunun belirlenmesi, planlanması, teorik kısmının hazırlanması, uygulanması ve analiz edilmesi sürecinde desteğini esirgemeyen ve süreçleri titizlikle gözden geçiren değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Ayşe NEĞİŞ IŞIK’a büyük desteğinden dolayı şükranlarımı sunuyorum.

Yüksek lisans eğitimimde kendilerinden ders alma şansı yakaladığım ve değerli bilgilerinden istifade ettiğim sayın hocalarım Prof. Dr. Musa GÜRSEL, Prof. Dr. Vehbi ÇELİK ve Doç. Dr. Hüseyin IZGAR’a, ölçek uygulama çalışması için gerekli izinleri veren ve süreçte yol gösterip yardımcı olan Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Mevlana üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi çalışanlarına, ölçeği duyarlılıkla dolduran değerli uluslararası öğrencilere, beni canı kadar seven babam Ramazan CURA ve annem Emine CURA’ya, sevgili eşim Nurdan CURA’ya teşekkür ederim.

Yüksek lisans tezi çalışmamın hazırlanması sürecinde bilimsel kaynaklarından faydalandığım araştırmacılara, geliştirdikleri ve uyarladıkları ölçekleri kullandığım değerli bilim insanlarına şükranlarımı sunuyorum.

ÖZET

Günümüzde küreselleşmenin ve uluslararasılaşmanın etkisi ile yurt dışında eğitim alma tercihi önemli rakamlara ulaşmıştır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) yapmış olduğu çalışma verilerine göre 1975 yılında 0,8 milyon olan dünya genelindeki uluslararası öğrenci hareketliliği yüksek oranda artarak 2014 yılında dört milyondan fazla sayıya ulaştığı görülmektedir. British Council, IDP Education ve İngiltere üniversiteleri ile ortak yapılan araştırma sonucuna göre 2003 yılında 2,1 milyon olan küresel öğrenci hareketliliğinin 2020 yılında yaklaşık 5,8 milyon olacağı öngörülmektedir.

Yukarıdaki veriler dikkate alındığında farklı alanlarda eğitim-öğretim hareketliliğine katılan uluslararası öğrencilerin hızlı gelişen bu süreçte çeşitli problemlerle karşılaşmaları yadsınamaz bir gerçektir. Bu konu hakkında ilgili literatür ve örnek çalışmalar incelendiğinde uluslararası öğrencilerin akademik uyumunda kültürleşme stresi ve algılanan sosyal desteğin öncül faktörler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Konya ilinde bulunan üniversitelerde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin akademik uyumunda kültürleşme stresi ve algılanan sosyal desteğin rolünü belirlemek için konuya uygun ölçekler seçilerek uygulanmıştır. Elde edilen veriler analiz edilmesiyle kültürleşme stresi ve algılanan sosyal desteğin uluslararası öğrencilerin akademik uyumu düzeyini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

Today, studying abroad has reached significant numbers with the effects of globalization and internationalization. According to the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), international student mobility, which was 0.8 million in 1975, has reached more than 4 million in 2014 around the world. According to the results of research which is conducted jointly by British Council, IDP Education and UK universities, international student mobility will reach 5.8 million around the world.

These research results show that international students are inevitably encounter with various problems in this developing process. When related literature and case studies was examined, it has been understood that acculturative stress and perceived social support are prognostic factors of international students' academic adjustment.

Appropriate scales was implemented to determine role of perceived social support and acculturative stress on international students' academic adjustment who studying at universities of Konya. According to research result, acculturative stress and perceived social support are correlated with international students' academic adjustment.

TABLULAR LİSTESİ

No	Sayfa No
1. Türkiye’de öğrencisi bulunan ilk 20 ülke	9
2. Destek ile ilgili kavramlar	28
3. Uluslararası öğrencilerin üniversitelere, ülkelere ve cinsiyetlerine göre dağılımı	32
4. Örneklemeye dâhil olan öğrencilerin değişkenlere göre dağılımı	35
5. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamaları ve standart sapmaları	41
6. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları	43
7. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının bölge değişkenine göre ANOVA testi sonuçları	44
8. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının barınma yeri değişkenine göre t-testi sonuçları	47
9. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının aile eğitim durumu değişkenine göre ANOVA testi sonuçları	48
10. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının aile eğitim finansmanı değişkenine göre t-testi sonuçları	50
11. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analizi sonuçları	52
12. Akademik Uyumun yordayıcılarına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları	53

ŞEKİLLER LİSTESİ

No	Sayfa No
1. Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayıları ve toplam öğrenci sayısı içindeki oranı.....	2
2. Uluslararası öğrenci sayılarının ülkelere göre dağılımı	7
3. Kültürleşme stratejileri	15
4. Kültürleşme araştırma modeli	16
5. Standart kültürleşme modelinin 5 aşamalı süreci.....	17
6. Maslow' un ihtiyaçlar hiyerarşisi.....	24
7. Stres modeli.....	26

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK UYUMUNA KÜLTÜRLEŞME STRESİ VE SOSYAL DESTEĞİN ETKİSİ

BÖLÜM I GİRİŞ

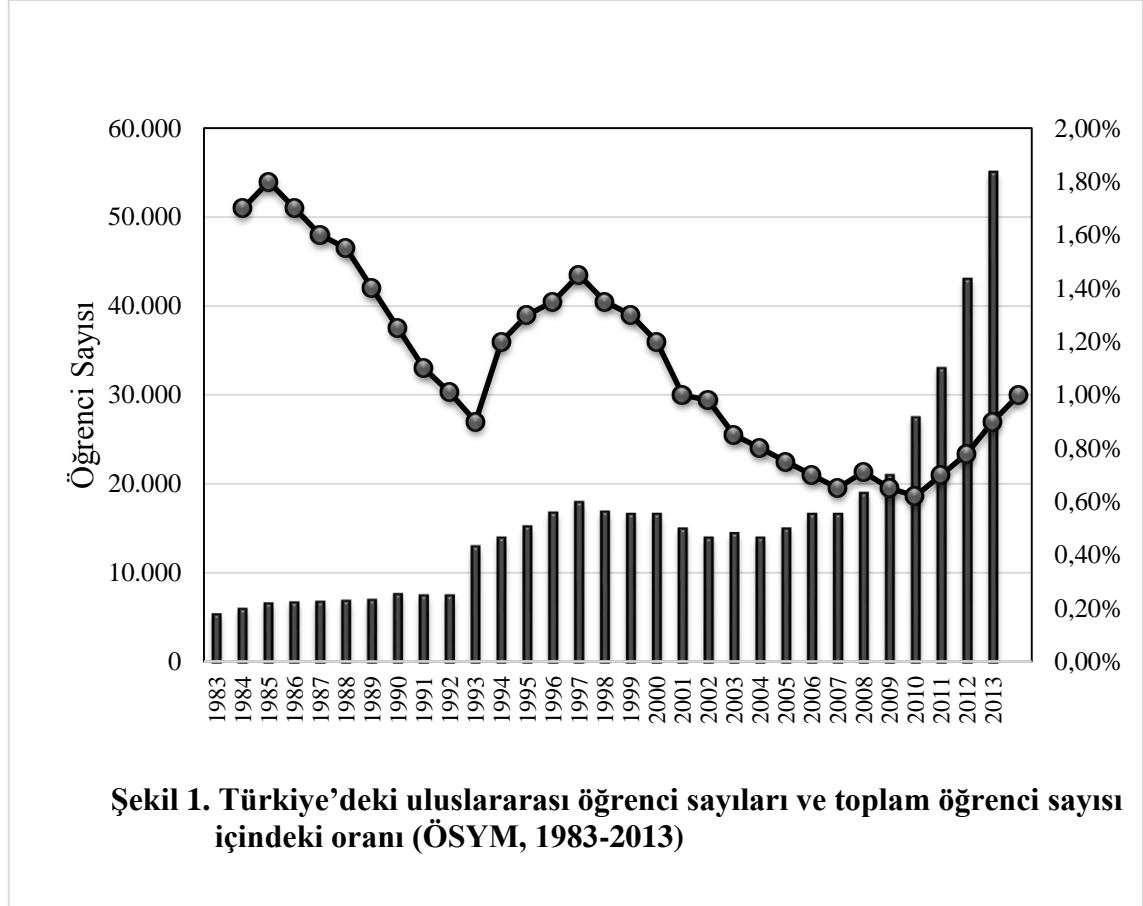
1.1. Problem Durumu

Yükseköğretimde uluslararasılaşma küreselleşme yolunda ilerleyen ve gelişmekte olan ülkelerin geçiş süreçlerinden birisini ifade etmektedir. Türkiye’de yükseköğretim alanındaki uluslararasılaşma ise yurt dışından gelen öğrenci ve öğretim elemanları başta olmak üzere diğer boyutlarla ele alınabilir. Çetinsaya (2014) Türkiye’de yükseköğretim alanındaki uluslararasılaşmayı beş boyutta ele almıştır: uzun ve kısa dönemli uluslararası öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliği, lisansüstü eğitim için yurtdışına öğrenci gönderilmesi, Türkiye yükseköğretiminin Bologna Süreci ile uyumsallaştırılması, Türkiye’nin yurt dışında üniversiteler açması ve diğer ülkelerle Türkiye’de ortak üniversitelerin kurulması.

Uluslararasılaşma süreci kapsamında yükseköğretim kurumlarının farklı ülke ve kültürlerden öğrenci kabul etmesi uyum ve kültürleşme sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Ulusal literatürde konu hakkında çok az sayıda çalışma yapılmış olduğu görülmüştür. Uluslararası literatürde ise konu hakkında yapılan çalışmalar sonucunda uluslararası öğrencilerin farklı ve birbirleriyle bağlantılı sorunlar yaşadıkları bilgisine ulaşılmıştır (Özoğlu, Gür ve Coşkun, 2012). Bu sorunların büyük bir kısmını “kültürel uzaklık, öz yeterlilik, dil yetersizliği, maddi sorunlar, kültürel farklılıklar, ayrımcılık ve ırkçılık, stres, oryantasyon, aile ve arkadaş desteği vb.” uyum ve kültürleşme problemlerinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaşadıkları bu problemler akademik uyum ve başarılarına etki eden öncül faktörlerdir (Berry, 1987; Ward ve Kennedy, 1995; Berry, 1997; Misra, Crist ve Brunant, 2003; Yeh ve Inose, 2003; Poyrazlı, Kavanaugh, Baker ve Al-Timimi, 2004; Ye, 2006; Sümer, Poyrazlı ve Grahame, 2008; Li, Chen ve Duanmu, 2009).

Yükseköğretim Kurulu 2010 yılında aldığı kararla merkezi ve zorunlu Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı’nı (YÖS) kaldırarak uluslararası öğrencilerin kabulüne ilişkin

usul ve esasların belirlenmesi esnetilerek üniversitelerin kendi kriterlerini belirleyerek öğrenci almalarının yolunu açmıştır. Yapılan bu değişiklik 2010 yılından sonra Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısının artmasını sağlamıştır (bkz. Şekil 1).

Şekil 1. Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayıları ve toplam öğrenci sayısı içindeki oranı (ÖSYM, 1983-2013)

Farklı ülkelerden gelen uluslararası öğrencilerin sosyal, kültürel, ekonomik ve politik geçmişleriyle birlikte eğitimsel deneyimleri de farklılık göstermektedir. Öğrenciler akademik ve sosyal yaşamlarında başarılı olabilmeleri için ev sahibi ülkenin kültürüne ve yaşam çevresine uyum sağlamaları gerekmektedir (Güçlü, 1996).

Uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyal uyum sürecinde ev sahibi toplumun ve diğer ülkelerden gelen öğrencilerin birbirlerine karşı tutumları ortaya çıkabilecek olası problem çeşitliliğini değiştirebilir. Ev sahibi toplumun uluslararası öğrencilere destek olması kültürleşmenin gerçekleşmesinde öncül faktördür (Gresham, 2003).

Uluslararasılaşma hedefiyle hızla gelişen Türkiye’de üniversiteler farklı özelliklere sahip pek çok ülkeden öğrenci kabul etmektedir. Bir kampüs içerisinde farklı ülkelerden gelen uluslararası öğrencilerin birbirleriyle ve Türk öğrencilerle birlikte

uyumlu bir şekilde yaşayabilmeleri ve Türk halkının bu öğrencilere destek ve hoş görüyle yaklaşması kültürleşme sürecinde daha az stres yaşamalarını ve akademik uyumun sağlanmasına katkı sağlayacaktır. Bu konuda daha çok araştırmanın yapılması uluslararası öğrencilerin daha az sorun yaşamaları ve ülkemizin uluslararasılaşması açısından önemlidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Konya ilinde devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin akademik uyumuna kültürleşme stresi ve sosyal desteğin etkisini belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır;

1. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri nedir?

1.1. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri bölgelere göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri barınma yerine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri aile eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

1.5. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri eğitim finansmanına göre farklılaşmakta mıdır?

2. Uluslararası öğrencilerin algılarına göre akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek arasında ilişki var mıdır?

3. Kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek, akademik uyumun yordayıcısı mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

İlgili uluslararası literatür incelendiğinde uluslararası öğrencilerin akademik uyumunda kültürleşme stresi ve sosyal desteği konu alan çok sayıda uluslararası çalışmanın bulunmasına rağmen çok az sayıda ulusal çalışmanın bulunduğu görülmüştür. Ulusal literatür tarandığında Can (1996), Pirliyev (2010), Otlu (2010) ve Özçetin'in (2013) çalışmalarına ulaşılmıştır. Uluslararası öğrencilerin akademik

uyumunda kültürleşme stresi düzeyi ve algılanan sosyal destek önemli bir etkiye sahiptir. Bu etki düşünüldüğünde kültürleşme stratejileri ve sosyal desteğin ayrıntılı bir şekilde betimlenmesinin öğrencilerin akademik uyumunun sağlanmasında önemli rol oynadığı ilgili yöneticiler, akademisyenler ve danışmanlar için rehber olacağı düşünülmektedir.

Aynı zamanda akademik uyum düzeyi yüksek olan öğrencilerin özelliklerini betimleyen bu çalışma yükseköğretim kurumları geliştirme çalışmalarına da rehber olabilir. Tüm öğrencilerin değerleri, inançları ve varsayımlarını anlayarak hareket eden ve uluslararası kampüse sahip olan üniversiteler örnek bir Birleşmiş Milletler modeli ortaya çıkarabilir. Uluslararası öğrencilere daha yakından bakmak istatistiksel rakamlarla anlaşılacak olan duyguların, olayların ve problemlerin ortaya çıkması açısından oldukça önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Uygulanan anket çalışmalarında uluslararası öğrenciler sorulara içtenlikle cevap vermiştir.

1.5. Sınırlıklar

1. Araştırma 2013-2014 öğretim yılları arasında toplanan verilerle sınırlıdır.
2. Araştırma Konya ilinde buluna ikisi devlet ve ikisi vakıf üniversitesi olmak üzere toplam dört üniversite ile sınırlıdır.
3. Araştırmada uluslararası öğrencilerin ortak dili olduğu düşünülerek ve ölçeklerin orijinal dili İngilizce olarak uygulanmıştır. Örneklemdeki öğrencilerin her birisi için ana dillerinde bir uyarılama yapma fırsatının olmaması bu çalışmanın sınırlılığıdır.

1.6. Tanımlar

Kültür: Bir milletin sahip olduğu maddi ve manevi değerlerin tümü, toplumun yaşayış biçimi ve kısacası insan eseri her şeydir (Çelikkaya, 1993). Bir grup insanın yaşamla ilişkilerinde neyin daha önemli olduğu kararında paylaştıkları ve öğrendikleri bir görüş, benimsetilmiş tavır ya da tutumlardır (Varner ve Beamer, 1995).

KltrleŖme: Farklı kültürlere sahip bireylerden oluŖan grupların doğrudan temas kurmaları sonucunda her bir grubun sahip olduğu kültürel yapılar da karŖılıklı meydana gelen deđiŖikliklerdir (Social Science Research Council, 1935).

Sosyal Destek: Yeni bir örgüt üyesine diğer üyelerin değerlendirme ve doğrulama, bilgi yardımı, samimiyet, rahatlık ve sevgi göstermesidir (Hale, Hannum ve Espelage, 2005).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dünyada ve Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler

Dünyanın ilk yükseköğrenim kurumları olan akademi, medrese ve üniversitelerinden itibaren günümüze değin öğrenciler ve öğretim elemanları uluslararası alanda nitelikli bir yükseköğrenime, saygın bir statüye, iyi bir mesleğe ve güzel bir geleceğe sahip olmak için kendi ailelerinden, ülkelerinden ve kültürlerinden uzaklaşarak farklı ülkelerdeki eğitim kurumlarını tercih etmeye başlamışlardır (Özoğlu ve diğerleri, 2012).

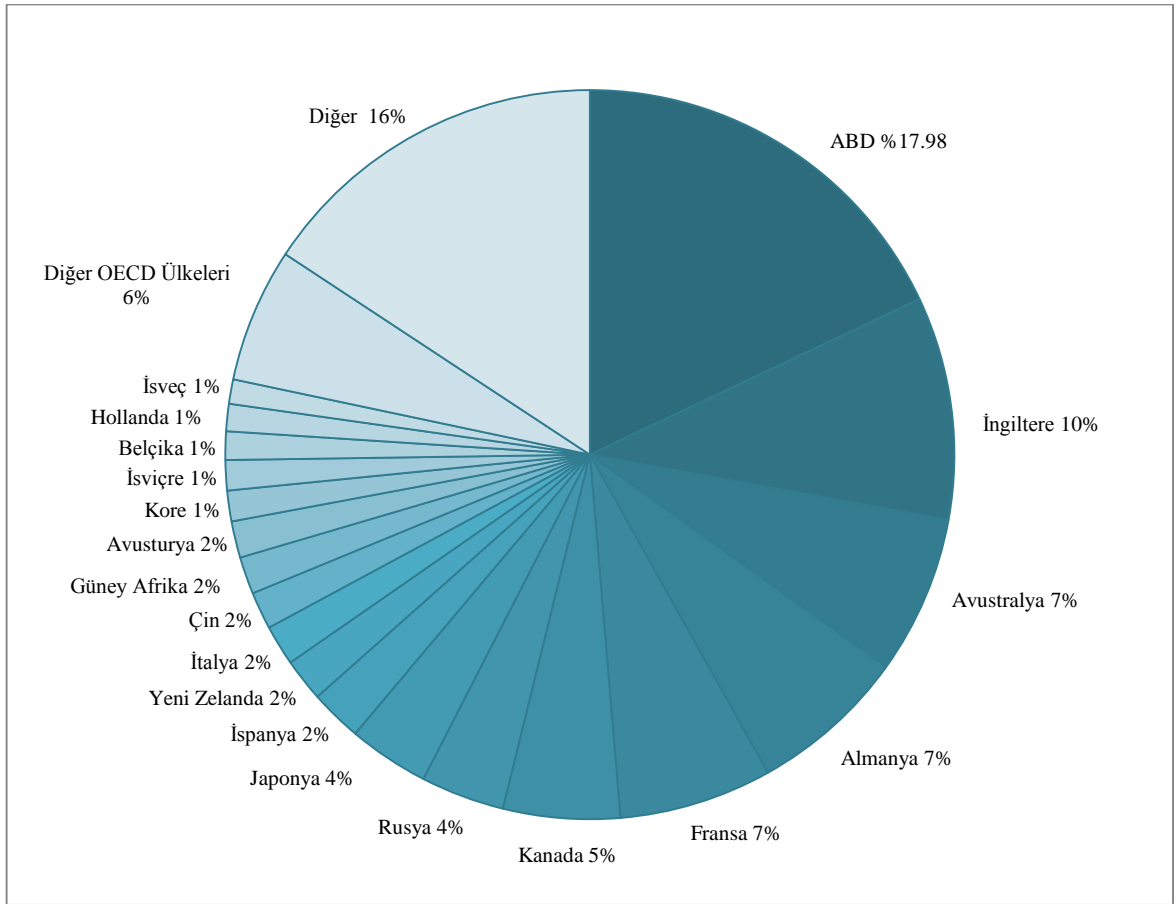
Günümüzde küreselleşmenin ve uluslararasılaşmanın etkisi ile yurt dışında eğitim alma tercihi önemli rakamlara ulaşmıştır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’nün (OECD) yapmış olduğu çalışma verilerine göre 1975 yılında 0,8 milyon olan dünya genelindeki uluslararası öğrenci hareketliliği önemli ölçüde artarak 2011 yılında 4,1 milyondan fazla sayıya ulaştığı görülmektedir. British Council, IDP Education ve İngiltere üniversiteleri ile ortak yapılan araştırma sonucuna göre 2003 yılında 2,1 milyon olan küresel öğrenci hareketliliğinin 2020 yılında yaklaşık 5,8 milyon olacağı öngörülmektedir (British Council, 2004).

Yükseköğretim alanında artan uluslararasılaşma hızı toplumlarda ve ekonomilerde küreselleşmeyi ve ayrıca dünya çapında bulunan yükseköğretim kurumları ve sistemlerine son 35 yılda önemli ölçüde bir ivme kazandırmıştır. 20. yüzyılın son çeyreğinde az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bulunan öğrenciler gelişmiş ülkelerde bulunan yükseköğretim kurumlarından eğitim alarak dil, kültür, bilgi ve teknoloji transferini hedeflemişlerdir. Bu talebin farkında olan ABD, Almanya, İngiltere ve Avustralya gibi gelişmiş ülkeler 20. yüzyılın son çeyreğinde yükseköğretim alanında tüm ihtiyaçları karşılayacak şekilde politika geliştirerek yatırım yapmışlardır (Tekelioğlu, Başer, Örtlek ve Aydın, 2012).

Uluslararası öğrenciler misafir oldukları ülkelerin ekonomilerine katkı sağlamalarının yanında özellikle sahip oldukları farklı kültürel miras ve bakış açılarıyla kültürel farkındalık yaratmaktadırlar (Bevis, 2002). Üniversitelerin uluslararası öğrenci kabul etmek istemeleri uluslararası bir kampüs kurulmasında önemli bir strateji haline

gelmiştir. Bu yüzden uluslararası öğrencilerin seçilip kabul edilmesinde ve onlara fırsatlar sunulmasında üniversiteler arasında gittikçe artan bir rekabet söz konusudur.

OECD'nin istatistiki verilerine bakıldığında uluslararası öğrenci sayısına Amerika Birleşik Devletleri (%18), İngiltere (%10), Avustralya (%7), Almanya (%7), Fransa (%6,8) ve Kanada (%5,5) gibi başlıca gelişmiş ülkelerin en fazla yüzdelerle sahip oldukları görülmektedir:

Şekil 2. Uluslararası öğrenci sayılarının ülkelere göre dağılımı (OECD, 2011)

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Haziran 2014 verilerine göre 2013-2014 akademik yılında Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarına yaklaşık 13.000 uluslararası öğrenci kayıt yaptırmıştır ve toplamda ise 189 farklı ülkeden 55.000 uluslararası öğrenci öğrenim görmektedir (istatistik.yok.gov.tr). Ülkemiz dünyanın 15. büyük ekonomisine sahip olmasına rağmen Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı Şekil 1'de de görüldüğü gibi uluslararası eğitimde lider konumunda bulunan ülkelerde öğrenim gören öğrenci sayıları ile kıyaslandığında oldukça düşük orana sahip olduğu görülmektedir.

Özellikle son yirmi yıllık süreçte dünya çapında belirgin bir şekilde artış gösteren uluslararası öğrenci dolaşımı, hem eğitim kalitesi açısından hem de sosyal, kültürel, ekonomik ve politik katkıları açısından, yükseköğretim alanında her geçen gün giderek daha da önemli hale gelmiştir (Günay ve Günay, 2011; Günay, 2011; Özoğlu, 2011; Özer, Gür ve Küçükcan, 2011). Özellikle gelişmiş ülkelerdeki yükseköğrenim kurumları yurt dışından daha fazla öğrenci alabilmek için politikalar geliştirmekte ve diğer ülkelerle rekabet etmektedirler.

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği toplumsal değişimler sosyal ilişkileri uluslararası boyuta taşımıştır. Farklı kültürlerin bir arada yaşamasıyla sevgi, saygı ve hoşgörüyü bünyesinde barındıran çok kültürlü eğitim ülkemizde de görülmektedir. Birçok medeniyeti, farklı din, ırk ve dili bir arada barındıran ülkemize son yıllarda yerleşme, ticaret, turizm, eğitim vb. amaçlarla farklı ülkelere insanlar gelmektedir (Polat, 2012).

Küreselleşme ve uluslararasılaşma ile birlikte özellikle uluslararası öğrenci değişimlerinin arttığı günümüzde Türkiye'nin bölgede politik ve stratejik konumunun gün geçtikçe daha da önemli hale gelmesi ülkemizdeki üniversitelerin bu anlamdaki sorumluluğunu da artırmakta ve yeni stratejiler geliştirmelerini zorunlu kılmaktadır (Tekelioğlu ve diğerleri, 2012: 1).

Yükseköğretim Kurulu'nun Haziran 2014 verilerine göre, Türkiye'ye en çok öğrenci gönderen 10 ülke arasında komşu ülkeler olarak sadece Azerbaycan, İran, Suriye, Irak ve Yunanistan yer almaktadır. Türkiye'nin politik ve stratejik konumu, tarihi ilişkileri, sosyal, kültürel, etnik yapı ve dini sebeplerden dolayı Orta Doğu ve Balkan ülkelerinden çok sayıda öğrenci çekmesi beklenmektedir; fakat Mısır, Libya, Cezayir, Kore, Etiyopya, Gürcistan ve Suudi Arabistan gibi ülkelere Türkiye'ye çok az sayıda öğrenci geldiği açıkça görülmektedir.

Tablo 1. Türkiye’de öğrencisi bulunan ilk 20 ülke

Ülke	Öğrenci Sayısı
Türkmenistan	6945
Azerbaycan	6906
İran	4342
Afganistan	2332
Suriye	1783
Irak	1585
Yunanistan	1500
Kırgızistan	1412
Kazakistan	1307
Rusya	931
Kosova	925
Nijerya	876
Moğolistan	861
KKTC	860
Bulgaristan	843
Pakistan	729
Çin	691
Filistin	675
Arnavutluk	644
Somali	638

Kaynak: (YÖK, 2014)

Uluslararası öğrencilerin yükseköğrenim için Türk üniversitelerini tercih etmelerinin sebeplerine bakıldığında daha çok sosyal, kültürel, etnik yapı, tarihi ve dini bağlar, burs ve mali yardımlar ve Türkçe gibi etmenler yer aldığı görülmektedir. Tekelioğlu ve diğerleri, (2012) yapmış oldukları çalışma sonucunda uluslararası öğrencilerin genel olarak yükseköğrenim için Türk üniversitelerini tercih etmelerinin sebepleri aşağıda sıralanmıştır:

- *Türkiye’deki üniversitelerin ve eğitim kalitesinin kendi ülkelerine göre daha iyi ve ileri durumda olması,*
- *Gerek kendi devletlerinden sağlanan gerekse Türkiye tarafından sağlanan burs imkânlarının cazip olması,*
- *Sosyal, kültürel, etnik yapı, tarihi ve dini sebeplerden dolayı Türkiye’nin daha yakın hissedilmesi,*
- *Ülkelerindeki Türk okullarının Türkiye’ye yönlendirmesi,*
- *Daha önce Türkiye’de eğitim almış akraba, arkadaşlarının tavsiyeleri,*

- *Dil sorununun olmaması,*
- *Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim ücretlerinin uygun olması,*
- *Hayat şartlarının uygun olması,*
- *Ülkelerindeki fuarlarda Türkiye üniversitelerinin tanıtılması,*
- *Türkiye üniversitelerinin uluslararası alanda daha çok biliniyor olması,*
- *Türkiye'nin adının uluslararası arenada daha çok biliniyor olması.*

Tarih boyunca farklı kültürlere sahip olan insanlar yukarıda sayılan nedenlerden dolayı temas halinde olmuş ve kültürel etkileşim süreçleri yaşamışlardır. Devletlerarası yapılan işbirliği anlaşmalarının yanında karşılıklı kültür, eğitim ve öğrenci değişimi anlaşmaları da imzalanmıştır. Bu anlaşmaların amacı, süresi, uzunluğu ve tipi çeşitlilik gösterir. İnsanlar turist, ziyaretçi, göçmen ve mülteci olarak çeşitli amaçlar için bir ülkeden diğerine göç etmelerinin sonucunda kültürlerarası bir etkileşim ortaya çıkmış ve kültürleşme sonucunda da çeşitli olumlu ve olumsuz durumlar ortaya çıkmıştır (Ward, Bochner ve Furnham, 2001).

Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören uluslararası öğrencilerle ilgili ilk kanuni düzenleme "Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanun" adıyla 14.10.1983 tarihinde çıkarılmıştır. Uluslararası öğrenci konusu Türki Cumhuriyetlerin bağımsızlıklarına kavuşmasına müteakiben öncelikli bir politika alanı olarak ele alınmaya başlanmıştır. Ancak yapılan düzenleme ve politikaların sınırlı kalmasından dolayı literatür taramalarından elde edilen sonuçlara göre, Türkiye'de uluslararası öğrenciler hakkında nitelikli araştırma çalışmalarının yapıldığı ve bu politikanın günümüze değin çok fazla geliştirildiğini söylemek oldukça zordur (Özoğlu ve diğerleri, 2012).

Yükseköğretim için Türk üniversitelerini tercih eden uluslararası öğrenciler de eğitim sürecinde sosyal, kültürel ve akademik konularda çeşitli problemlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Türkiye'de ve uluslararası alanlarda yapılan çalışmalar incelendiğinde uluslararası öğrencilerin akademik başarıları ile algılanan sosyal destek ve kültürel uyum arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir.

2.2. Akademik Uyum

Uyum bir kişinin kendisi ile yaşadığı çevre arasında olumlu yönde bir ilişki kurmaya çalıştığı dinamik ve interaktif (Anderson, 1994) karmaşık ve çok yönlü bir süreçtir; akademik uyum ise öğrencilerin eğitim-öğretimlerinde aldıkları akademik içerikte başarılı olmaları ile birlikte okul çevresine uyum sağlamalarıdır (Ramsay, Jones ve Barker, 2007). Yükseköğretim öğrencilerinin akademik uyumu akademik talepleri yerine getirme, öğretim elemanları ile sosyal etkileşim kurma, kampüs hayatına katılma ve kendini üniversiteye bağlı hissetme ile sağlanabilir (Baker ve Siryk, 1984).

Yükseköğretim kurumlarında eğitim-öğretim gören öğrencilerin akademik uyum ve başarıları son 30 yılda araştırma konusu olmuştur (Head, 1990). Verilen eğitimin kalite güvencesi ile ilgili birçok performans yordayıcısı geliştirilmiştir. Bazı araştırmacılar akademik uyuma etki eden faktörleri psikososyal, bilişsel ve demografik kategorilere ayırmışlardır. Akademik faktörlere göre öğrencinin önceki akademik başarısı yükseköğrenimindeki akademik başarısında öncü belirleyiciler arasındadır. Araştırmacılar tarafından yürütülen çalışmalar bu durumun öğrenme çıktılarına önemli derecede etki ettiğini göstermektedir (McKenzie ve Schweitzer, 2001; McKenzie, Gow ve Schweitzer, 2004). Öğrencilerinin akademik performanslarıyla öğrenme becerileri, öğrenme stratejileri, alışkanlıkları ve yaklaşımları arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu öngörülmektedir (Chapman, Hughes ve Wyld, 1992).

Literatürde yükseköğretim konusu dâhilinde kültürlerarası ilişkiler üzerine yapılmış birçok çalışma yer almaktadır. Bu çalışmalarda araştırmacılar daha çok kültürlerarası uyum, eğitim-öğretim stratejilerinin karşılaştırılması, uygulanan yaklaşımlar ve kültürel faktörlerin akademik uyum üzerine etkisine odaklanmıştır.

Psikososyal boyutla ilgili olarak “mevcut üniversite sistemi, sosyal uyum, maddi durum, motivasyon, ruhsal sağlık, duygusal ve sosyal destek” öğrencilerin üniversitelerindeki başarılarını etkileyen faktörler olarak tespit edilmiştir; bunların arasında motivasyon faktörü akademik performans çalışmalarında en yaygın kullanılan kişilik değişkenidir. Başarı çabası ve öğrencilerin çalışmalarını sürdürmek istemeleri öğrenme başarısı ile olumlu yönde ilişkili olduğu; anksiyetenin ise aksine akademik performansla olumsuz yönde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. (Gerdes ve Mallinckrodt, 1994; Lecompte, Kaufman ve Rousseeuw, 1983; Pokay ve Blumenfeld, 1990; Terenzini ve Pascarella, 1978; Hartnett, Romcke ve Yap, 2004).

Öğrencilerin demografik özellikleri (yaş ve cinsiyet vb.) ve akademik başarıları arasında tutarsız bir ilişkinin olduğu farklı deneysel çalışmalarda ortaya konulmuştur. Bu çalışmalara örnek vermek gerekirse Williams, Waldauer ve Duggal (1992) ekonomi gibi alanlarda kız öğrencilerin başarılı olduklarını; Anderson, Benjamin ve Fuss (1994) erkek öğrencilerin başarılı olduklarını; Rhine (1989) ise aynı alanda kız ve erkek öğrencilerin başarılarında cinsiyetin etken olmadığını ortaya koymuştur. Öğrencilerin yaşları ile akademik başarıları arasında da aynı durum söz konusudur. McInnis, James ve McNaught (1995) yaptıkları araştırma sonucunda olgun yaştaki öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğunu; Clark ve Ramsay (1990) ise yaş ile akademik başarı arasında negatif yönde ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Yükseköğretim kurumlarında uluslararası öğrenci sayılarının yüksek oranda artması eğitim-öğretim kapsamında kültürlerarası çalışmaların yapılmasına sebep olmuştur. Kültürel boyut kavramı, ev sahibi ve uluslararası öğrenciler arasındaki akademik performans uyumsuzluğunu keşfetmek için çeşitli akademik performans modellerini ortaya çıkarmıştır. Kültür “edinilmiş bilgi, öğrenilmiş davranış becerileri, davranışlar, değerler, beklentiler, ritüeller ve kurallar, tarih bilinci” gibi elementleri içermektedir (Li ve diğerleri, 2009; Webb ve Read, 2000). Bilişsel kuramcılar kültürü yalnızca fiziksel objelerle değil aynı zamanda gözlemlenebilir davranışlarla ele alır. Kültürel farklılıkların tanımlanmasında dil önemli bir konuma sahiptir. Ana dilleri ev sahibi kültürün dilinden farklı olan öğrencilerin akademik başarılarının ev sahibi ülkenin dilini öğrenmeleriyle doğru orantılı olduğu tespit edilmiştir (Wardlow, 1999). Dil faktörüne ek olarak akademik davranış ve başarı ile ilgili birçok diğer kültürel özellik faktörleri de göz ardı edilemez bir gerçektir (Hau ve Salili, 1996).

Özellikle uzak doğu ülkelerinden batı ülkelerine yükseköğretim için giden uluslararası öğrencilerin kültürlerarası uyum konusunda kültürel şok ve zorluklarla karşı karşıya geldikleri tespit edilmiştir. Uzak doğu ülkelerinden Avustralya'ya gelen uluslararası öğrenciler Avustralyalı okul arkadaşlarının onları dışladıkları hissine kapılmaları sonucunda ev özlemi çekmişler ve sosyal faaliyet ihtiyacı hissetmişlerdir. (Robertson, Line, Jones ve Thomas, 2000). Aynı zamanda Burns (1991) uluslararası öğrencilerin diğer öğrencilere göre stres yaşamalarının daha sık seviyede görüldüğünü tespit etmiştir. Aile baskısı altında olan uluslararası öğrenciler akademik beceriler konusunda daha az başarılıdırlar.

Kültürlerarası uyum psikolojik/duygusal uyumun ve sosyokültürel uyumun bir fonksiyonudur. Kültürlerarası uyumun daha önce sosyal destekle ilgili olduğu, daha sonra ise kültürel bilgi ve kültürel kimlikle ilgili olduğu anlaşılmıştır (Searle ve Ward, 1990). Uluslararası öğrencilerin okul ve ev arkadaşlarıyla destekleyici iletişim kurmaları stresin azaltılmasında önemli bir faktördür ve bu nedenle kültürlerarası uyumu kolaylaştırır.

Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları genel kültürel şoka ek olarak “akademik kültür şoku” da dâhil edilebilir. Akademik kültür şoku kültür şokunun bir alt türüdür ve “öğrencilerin ev sahibi ülkede yükseköğretim alanında yaşayabilecekleri uyuşmazlık semasıdır” (Gilbert, 2000). Akademik kültür şoku bir yükseköğretim kurumunun eğitim sistemi, öğretim sistemi, değerlendirme, öğrenciler ve öğretim elemanları arasındaki ilişki vb. konularla eğitim-öğretim çevresiyle doğrudan ilgilidir.

2.3. Kültürleşme ve Kültürleşme Stresi

Kültürleşme süreci her iki kültürün karakteristik özellikleri ile bireylerin umut ve isteklerine bağlıdır. Örneğin ev sahibi kültür çoğulcu bir toplumsa misafir kültür onlar için bir değer anlam ifade eder. Değişimin gerçekleşmesi için ev sahibi toplumun baskısı olmadan birçok gelenek muhafaza edilebilir (Desa, Yusooff ve Abd Kadir). Buna göre kültürleşme kavramı üç temel geçiş sürecinden oluşmaktadır:

1. Temas Dönemi : İki farklı kültürün ilk tanışma aşamasıdır.
2. Çatışma Dönemi : Kimlik karışıklığı krizine sebep olabilen ev sahibi grup tarafından değişim baskısı uygulama aşamasıdır.
3. Çözüm Dönemi : Kültürleşmenin dört türü aracılığıyla çatışmanın çözülebileceği aşamadır (Berry ve diğerleri, 1987).

Uluslararası öğrencilerin akademik başarılarında kültürleşme/adaptasyon kavramının rolünü ortaya koymadan önce tanımlayarak kavramsal temellerini açıklamak gerekir. Kültürleşme kavramı tarihte ilk kez Platon tarafından kullanılmış ancak kültürlerarası psikoloji ve antropoloji bilimleri çerçevesinde incelenerek 1880 yılında kavramsallaştırılmıştır (Nahavandi ve Malekzadeh, 1988; Rudmin, 2003). Söz konusu kavramın ortaya çıkması 18. ve 19. yüzyıllarda Sanayi İnkılabı kapsamında özellikle ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak dünyada kültürler arası temasların daha sık yaşandığı dönemde olmuştur (Gülner, 2011). Sosyal

Bilimler Araştırma Komisyonu (*Social Science Research Council*) 1935 yılında kültürleşme kavramını analiz etmek ve gelecek yıllarda doğabilecek problemleri değerlendirmek için toplantı düzenleyerek bu kavramın ilk bilimsel tanımını aşağıdaki şekilde yapmışlardır:

“Farklı kültürlere sahip bireylerden oluşan grupların doğrudan temas kurmaları sonucunda her bir grubun sahip olduğu kültürel yapılarda karşılıklı meydana gelen değişikliklerdir.”

Komisyonun yapmış olduğu bu tanımlamaya göre kültürleşme kavramı asimilasyon sonucunda meydana gelen ve tek boyutlu olan kültür değişimi kavramından kesin bir çizgiyle ayrılmaktadır. Aynı zamanda difüzyon kavramından da farklıdır. Kültürleşme kavramına göre toplumsal kültürler arasındaki değişim hem ev sahibi kültürde hem de yabancı grubun kültüründe karşılıklı olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Yabancı bireylerin ve grupların ev sahibi (baskın) toplum kültürüne adapte olabilmeleri sadece kendi çabaları ve yetenekleri ile değil aynı zamanda ev sahibi (baskın) toplum kültürünün de misafir (yabancı) kültüre karşı açık olması ve sorumluluk göstermesine bağlı bir durumdur (Redfield, Linton ve Herskovits, 1936).

Literatüre göre 20. yüzyılın ikinci yarısında kültürleşme kavramı üzerine yapılan araştırma ve analizlerin oldukça yoğunlaştığı görülmektedir. Kültürleşme kavramı “iki ya da daha fazla kültürel grup ve üyeleri arasında karşılıklı kültürel ve psikolojik değişim” şeklinde tanımlamıştır (Berry, 1992, 1997, 2005, 2006; Berry ve Kim, 1988; Berry, Kim, Minde ve Mok, 1987; Williams ve Berry, 1991).

Tüm çoğulcu toplumların kültürel grupları ve üyeleri baskın olan ve baskın olmayan (misafir) kültürler arasında kültürleşmenin nasıl olması gerektiği ile ilgilenmek zorundadırlar. Aşağıda belirtilen iki ana konu kültürel grupların kültürleşme stratejilerini belirler:

1. *Kültürel kimliği sürdürme arzusu* (sahip olunan kültürel kimlik ve özellikleri, sürdürülebilirliği)
2. *İletişim ve katılım* (farklı gruplarla ilişki kurma arayışı)

Bu iki konudan dört adet kültürleşme türü üretilebilir: entegrasyon (uyum), asimilasyon, ayrışma, ve marjinalleşme. Entegrasyon ve asimilasyon kültürler arası adaptasyonla olumlu yönde ilişkiliyken; ayrımcılık ve marjinalleşme psikolojik uyumla olumsuz

yönde ilgilidir (Berry, 1980; Berry ve diğerleri, 1989). Kültürleşme stratejilerini tanımlamak için konular hakkında verilmesi istenen “EVET” ya da “HAYIR” cevaplar Şekil 1’de çift yönlü oklarla gösterilmiştir. Baskın olmayan (yabancı kültür) grupların bakış açısına göre bireylerin kendi kültürel kimliklerini korumaları ve aynı zamanda baskın grupla (ev sahibi kültür) gündelik etkileşim kurmaktan kaçınmaları *ayrışma* olarak adlandırılmaktadır. Bunun tersine, bireylerin kendi kültürel kimliklerini korumak istememeleri ve baskın grupla (ev sahibi kültür) gündelik etkileşim kurma arayışı içerisinde olması durumu *asimilasyon* olarak adlandırılmaktadır. Bireylerin kendi kültürleriyle olan bağlarını sürdürürken aynı zamanda daha büyük bir sosyal ağla bütünleşme arayışı söz konusu olduğunda *entegrasyon* ortaya çıkar. Bu durum aynı zamanda yukarıda söz edilen birinci ve ikinci stratejinin uzlaşma noktasıdır. Bireyin sahip olduğu kültürel kimliğini sürdürme çabasının düşük düzeyde olması (sıklıkla kültürel kayba zorlanması) ve diğer kişilerle ilişkisinin yetersiz olmasından (dışlanma ya da ayrımcılık nedenlerinden) dolayı *marjinalleşme* ortaya çıkar (Berry, 1997).

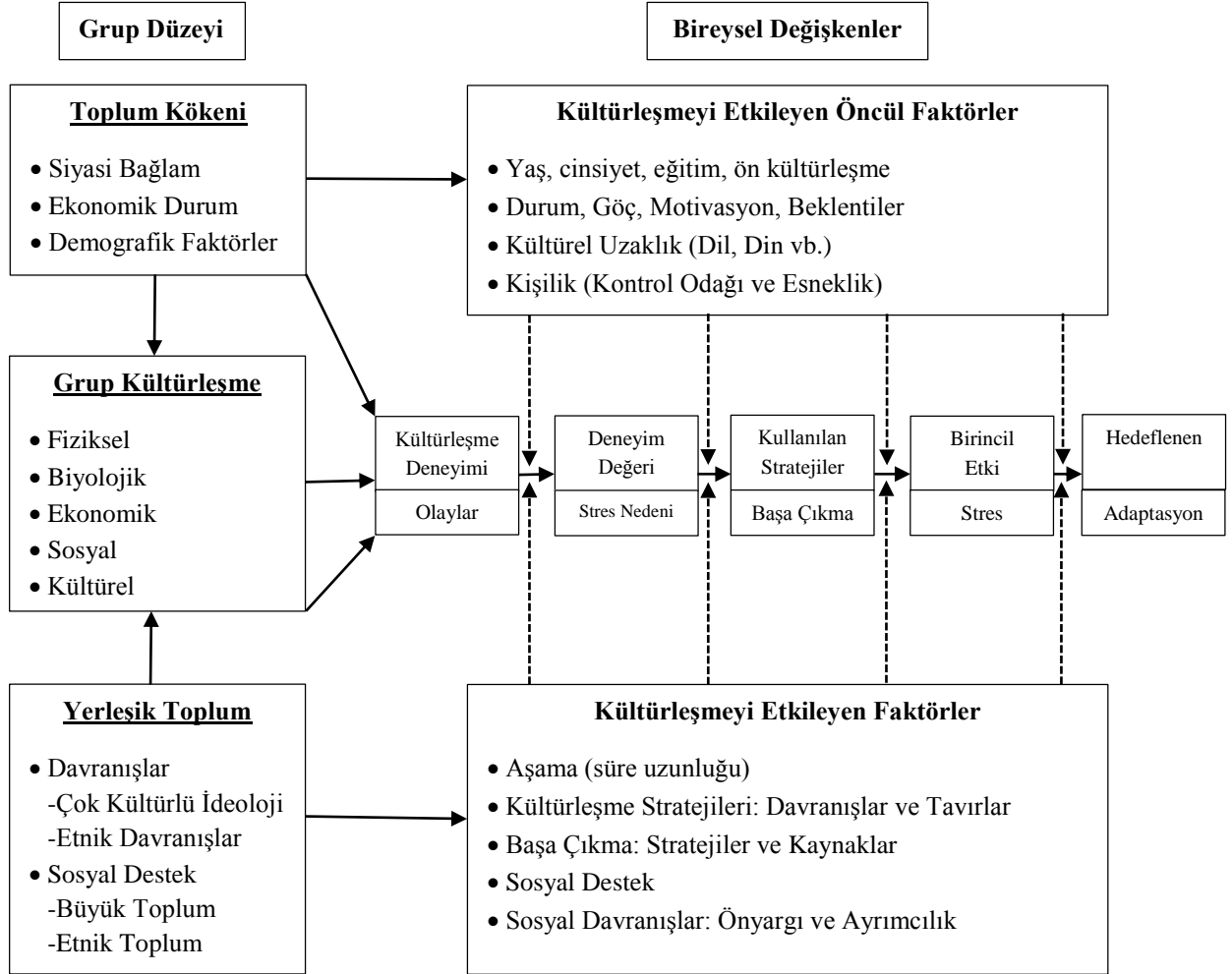
	Orijinal Kültür ve Kimliği Sürdürme Arzusu	
	<i>Var</i>	<i>Yok</i>
Farklı Gruplar Arasında İlişki Arayışı <i>Var</i>	Entegrasyon	Asimilasyon
<i>Yok</i>	Ayrışma	Marjinalleşme

Şekil 3. Yabancıların bakış açısına göre kültürleşme stratejileri (Gülner ve Balcı, 2010)

Kültürleşme kavramının literatüre girmesinin ardından kültürleşme sürecini etkileyen önemli faktörleri tasvir etmek için araştırmacılar çok sayıda model geliştirmiştir. Kültürleşme stresi ve uyumu etkileyen faktörlerin açıklanmasında Folkman’ın (1984) stres modelinde olduğu gibi stres ve başa çıkma modellerinin sınırlarını oluşturularak kültürleşmenin stres ve uyum çerçevesi ilk kez Berry (1997, 2006) tarafından geliştirilmiştir. Bu çerçeveye göre Berry bir dizi değişikliği içeren ve önemli bir hayat olayı olan psikolojik kültürleşme deneyimini kavramsallaştırmıştır. Kültürleşme stresiyle karşı karşıya kalındığında bireyin yeterli oranda başa çıkma kaynağı ya da stratejisinin olup olmadığını bir başka değerlendirme ölçütü değerlendirir. Başa çıkma stratejilerinin yeterli oranda olması durumunda kültürleşme stresi düşük düzeyde olabilir; başa çıkma stratejilerinin yetersiz olması durumunda ise kültürleşme

stresi daha yüksek seviyede olabilir ve şiddetli vakalarda depresyon ve anksiyete gibi psikopatolojik problemlere yol açabilir.

Uzun vadede hedeflenen adaptasyonu sağlamak için Berry'nin (1997, 2006) oluşturduğu kültürleşme stresi ve uyum çerçevesi "harici taleplerin karşılanmasında birey ya da grubun istikrarlı değişimlere sahip olması" şeklinde tanımlanmıştır.

Şekil 4. Kültürleşme araştırma modeli (Berry, 1997)

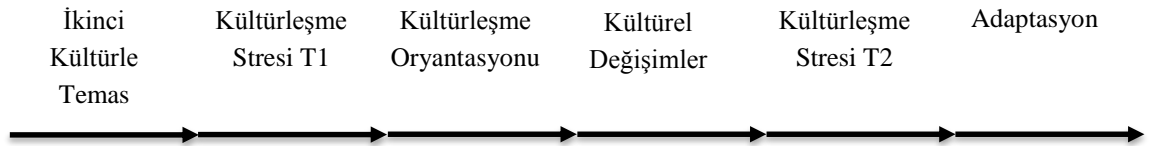
Ward ve diğerleri (2001) kültürleşmeyi üç farklı yaklaşımla ele almışlardır: stres ve başa çıkma yaklaşımı, kültürel öğrenme yaklaşımı ve sosyal kimlik perspektifi. Bu üç yaklaşımdan her birisi psikolojik uyum sürecinde duyuşsal, davranışsal ve bilişsel değişimlerin önemini vurgular.

Kültürleşme kavramı için geliştirilen “İnteraktif Kültürleşme Modeli (IAM)” sadece misafir konumunda olan kişilerin kültürleşme tutumlarını değil aynı zamanda ev sahibi konumunda olan toplumun kültürleşme tutumu etkileşiminin önemini ön planda tutar (Bourhis, Moise, Perreault ve Senecal, 1997). Bu modele göre uygulanan göç politikası misafir ve ev sahibi kültürlerin tutumlarını önemli derecede etkiler. Kültürler arasındaki etkileşim psikolojik kültürel uyum sürecinde duyuşsal, davranışsal ve bilişsel değişiklikleri içeren uzlaşmacı, problemlili ya da ilişkişel çatışma sonuçlarını doğurabilir.

Ward ve Kennedy’e göre (1992) kültürler arası uyum psikolojik uyum fonksiyonunun ya da psikolojik ve duyuşsal davranışın birer örneğidir. Aynı zamanda sosyo-kültürel adaptasyon ya da ev sahibi kültürle uyuşma sürecinin de birer örneğidir.

Sosyo-Kültürel uyum bireyin ev sahibi ülke kültürünü tanıma sürecidir ya da farklı kültür üyelerinin etkileşimidir (Searle ve Ward, 1990). Li ve Gasser (2005) tarafından yapılan çalışmada sosyokültürel uyum ile etnik kimlik, ev sahibi ülkenin toplumu ve kültürler arası öz yeterlilik ilişkisi incelenmiştir. Avrupa ülkelerinde eğitim almak için gelmiş 117 Asyalı lisans ve yüksek lisans öğrencisi araştırmaya katılmıştır. Elde edilen araştırma sonuçlarına göre, ev sahibi ülkenin vatandaşları ile iletişim kurma Sosyokültürel uyum sürecinde kültürlerarası öz yeterliliği önemli derecede etkilediği saptanmıştır.

Baskın kültürleşme anlayışına göre azınlık grupların egemen toplumun kültürünü özümseme ya da reddetme ya da iki kültürü de özümseme yoluyla uzun süre temas kurma tepkisi Şekil 6’da Rudmin’in (2003) standart kültürleşme modelinin 5 aşamalı sürecine bakıldığında da benzer bir etkileşimin bulunduğu görülmektedir:

Şekil 5. Standart kültürleşme modelinin 5 aşamalı süreci

2.3.1. Kültürleşmeyi Etkileyen Öncül Faktörler

2.3.1.1. Demografik Özellikler

Kültürleşme sürecinde bireylerin kültürleşme stresi yaşamaları kaçınılmazdır. “Kültürleşme stresi bir kişinin kültürleşme deneyimine karşı yaşadığı stres reaksiyonu” şeklinde ifade edilebilir. Kültürleşme süreci bireyin hem demografik hem de kişisel özellikleriyle birlikte başlar. Uluslararası öğrenciler bireysel kültürleşme sürecine girdiklerinde “yaş, cinsiyet, medeni hal ve ikamet süresi” gibi bazı demografik özellikler kültürleşme stresi düzeyini etkileyebilir (Berry, 1987; Berry, ve diğerleri, 1987).

a) Yaş

Sürecin başlamasında bireyin yaşı ilerleme bakımından göz ardı edilemez bir faktördür. Kültürleşme erken yaşlarda başladığında süreç genellikle engellere takılmadan ilerler (Beiser, Barwick, Berry, Costa, Fantino, Ganesan, Lee, Milne, Naidoo, Prince, Tousignant ve Vela, 1988). Bu durumun nedenleri açık değildir; belki de kültürün daha çok yayılması ya da herhangi bir kültürel çatışma yaratmak için bireyin sahip olduğu kültür içerisindeki kültürleşme yeterince gelişmemiştir ya da kişisel esneklik ve uyum erken yaşlarda en üst düzeye ulaşmıştır. Önceki yaşlarda edinilen deneyimler özellikle de ergenlik döneminde önemli problemlere yol açabilir. (Aronowitz, 1992; Carlin, 1990; Ghuman, 1991; Sam ve Berry, 1995). Çünkü ergenlik döneminde ebeveynlerin ve akranların bireyden beklentisi en yüksek düzeydedir. Dolayısıyla birey ve çevresindeki kişiler arasında problemlerin yaşanması olasıdır.

Kültürleşme süreci daha yüksek yaşlarda başladığında ailevi ve ebeveyn faktörlerinden dolayı daha çok problem yaşanması riskinin artması söz konusudur. Belki de çocuk için önerilen kültürlenme ve uyum sağlama süresi aynı faktörlere bağlıdır. Birey yeni bir ortamda yaşamaya çalışırken geçmişteki yaşamını bir anda göz ardı edemez (Beiser ve diğerleri, 1988).

Çoğunlukla Asya ülkelerinden seçilen uluslararası öğrenci grubu üzerinde yürütülen araştırma sonucunda grup içerisinde daha genç yaşa sahip olan öğrencilerin diğerlerine göre daha az kültürleşme stresi yaşadıklarını ortaya koymuştur (Sümer ve diğerleri, 2008). Bu araştırma sonucuna göre daha genç yaşa sahip olan öğrenciler yeni kültür ortamında daha açık fikirli ve esnek oldukları bilgisine ulaşılmıştır.

Bu sonuçların aksine Msengi (2003) yapmış olduğu araştırma sonucuna göre ebeveynlerden uzak olma ve stresle başa çıkma stratejileri eksikliğinden dolayı daha genç yaşa sahip olan öğrencilerin diğerlerine göre daha çok kültürleşme stresi yaşadıkları bilgisine ulaşılmıştır.

Amerika Birleşik Devleti üniversitelerinde öğrenim gören Çinli öğrencilerin kültürel uyumları konusunda yapılan çalışmada daha yaşlı olan ve bir süredir ABD’de yaşayan öğrencilerin ev sahibi ülkenin kültürüne uyum sağlama konusunda daha az kültürleşme stresi yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Ye, 2006).

b) Cinsiyet

Yapılan literatür taramasına göre kültürleşme stresi ve cinsiyet konusunda oldukça sınırlı araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalara göre uluslararası öğrencilerin uyum sürecinde kültürleşme stresi düzeyi ile cinsiyet farklılığı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Poyrazlı ve diğerleri, 2004; Misra ve diğerleri; Yeh ve Inose, 2003). Malezya Kebangsaan Üniversitesi’de öğrenim gören ve yaşları 20 ile 41 arasında değişen uluslararası öğrenciler üzerinde yapılan araştırma sonucunda kültürleşme stresi ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçların aksine, Rajapaksa ve Dundes (2002) ev özlemi ve yalnızlık hissinden dolayı kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kültürleşme stresi düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde, Yan ve Berliner (2009) ise mesleki başarı ve gelecek kaygısından dolayı Çinli erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre kültürleşme stresi düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

c) Medeni Durum

Uluslararası öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyinde medeni durumun etkisi araştırmalarında birbirinden farklı bulgular saptanmıştır. Cheng (1999), Shabeeb (1996) ve Shahmirzadi (1989) yapmış oldukları araştırmalarda uluslararası öğrencilerin medeni durumlarıyla kültürleşme stresi düzeyleri arasında olumsuz yönde bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Spaulding ve Flack (1976), Adelegan ve Parks (1985), Verthelyi (1995) ve Aydın (1997) ise evli olan öğrenciler bekâr öğrencilere göre kültürleşme, sosyal uyum ve okula adaptasyon sağlama açısından daha fazla problem yaşadıklarını saptamışlardır. Evlilik daha çok kişisel ve duygusal uyumla ilişkilidir ve dolayısıyla da bu durum öğrencinin akademik uyumuna da etki etmektedir.

Uluslararası öğrencilerin kültürel uyumu ve medeni durumları arasındaki ilişki düzeyinin belirlenmesi için yapılan çalışmalardan farklı sonuçların elde edilmesi farklı kültürlerde çok geniş medeni hal anlayışının bulunmasından kaynaklanabilir. Bu çelişkili sonuçların elde edilmesinde öğrencilerin finansal durumları da etkili olabilir. Öğrencilerin medeni durumlarıyla finansal durumları birlikte ele alındığında dört alt boyut ortaya çıkabilir: güvenilir bir finansal duruma sahip olarak evlenme, güvenli olmayan bir finansal duruma sahip olarak evlenme, güvenilir bir finansal durumla tek başına yaşama ve güvenli olmayan bir finansal durumla tek başına yaşama (Wang, 2003).

Kısacası, yapılan araştırmalar sonucunda çelişkili sonuçların elde edilmesini açıklanmasında alt boyutlar faydalı olabilir. Ayrıca cinsiyet etkeninin de göz önünde bulundurulması gerekir. Evli bir erkek ya da bayan öğrenci bekârlara göre daha fazla problemle karşı karşıya kalabilir.

d) İkamet Süresi

Uluslararası öğrencilerin akademik ve kültürel uyumunu etkileyen bir diğer etken ise ikamet süresidir. Wang ve Mallinckrodt (2006) yaptıkları çalışmada uzun süredir Amerika Birleşik Devletleri'nde ikamet eden uluslararası öğrencilerin Amerikan kültürüne uyum sağlama konusunda zorluk yaşamadıklarını ve deneyimlerinde kültürleşme stresinin düşük seviyede olduğuna işaret ederek sosyokültürel adaptasyon sürecinde daha az zorluk çektiklerini sonucuna ulaşmışlardır.

Ye (2006) Amerika Birleşik Devleti üniversitelerinde öğrenim gören Çinli öğrencilerin kültürel uyumları konusunda yapılan çalışmada ikamet süresinin bu konuda önemli bir yordayıcı olduğu sonucuna ulaşmıştır; ev sahibi ülkede öğrencinin ikamet süresinin uzun olması ve deneyim kazanması daha az sosyal zorluk çekmesini sağlamaktadır.

Yabancı bir ülkede yaşayan uluslararası öğrencilerin uyum süreci zamanla U şeklinde bir süreçten geçer. Sürecin başında öğrenciler yeni bir kültüre girmenin heyecanını yaşarlar, yaşadıkları farklılıklar ilginç ve heyecanlı gelir. Bu süreç “balayı” dönemi olarak adlandırılabilir ve öğrencinin yaşadığı heyecan giderek azalmaya başlar. Kültürel farklılıklar, aile ve arkadaş desteği olmadığından birey kendisini yalnız ve yetersiz hisseder. Yaşanan bu süreç “sıkıntı” dönemi olarak adlandırılır ve birey strese karşı savunmasız durumdadır (Lysgaard, 1995).

2.3.1.2. Öz Yeterlilik

Öz yeterlilik insanların seçim yapma ve bu seçimleri yaşam içerisinde uygulama kapasitesini ifade eder. İnsanlar tarafından gösterilen motivasyon, duygusal durumlar ve eylemler bir durumun objektif olarak değerlendirilmesi sonucu oluştuğuna inanılır. Öz yeterlilik insanların motivasyonunda en önemli temel etkidir (Bandura, 1995).

Uluslararası öğrencilerin kültürleşme sürecinde öz yeterlilik kavramı öğrencilerin yeni kültüre uyum sağlamalarında oldukça etkilidir. Hollanda’da 171 uluslararası öğrenci ile birlikte çok kültürlülüğün etkinliğini belirlemek için yapılan araştırma sonucuna göre öz yeterlilik ile öğrencilerin uyum davranışı ile kesin bir ilişkisi olduğu sonucuna varılmıştır (Oudenhoven ve Zee, 2002)

Yusoff (2011) yapmış olduğu araştırmada uluslararası öğrencilerin öz yeterlilikleri ile sosyo-kültürel uyumları arasında doğru orantılı bir ilişki bulunduğu saptamıştır. Uluslararası öğrencilerin uyumu dinamik bir süreçtir ve sosyo-kültürel uyum bu süreci etkileyen en önemli faktörlerden birisidir.

Akademik öz yeterliliğin öğrencilerin genel uyum seviyesine önemli derecede etkisi bulunmaktadır. Akademik öz yeterlilik öğrencilerin karşılaştıkları zor durumların üzerine tereddüt etmeden ve çekinmeden gitmelerini sağlar. Bu yüksek öz yeterlilik akademik konulardaki problemlerle öğrencilerin nasıl başa çıkabilecekleri konusunda onlara yardımcı olur. Bunun sonucunda ise öğrenci örgüte uyumunu sağlıklı bir şekilde tamamlayacak ve başarılı bir akademik deneyime sahip olacaktır. Öz yeterliliği yüksek olan öğrenciler kültürel uyum sürecinde daha çok başarılı sonuç elde etmektedirler (Poyrazlı, Arbona, Nora, McPherson ve Pisecco, 2002).

2.3.1.3. Kültürel Uzaklık

Uluslararası öğrencilerin yeni bir kültüre uyumu zorlu ve stresli bir süreçten geçebilir. Yeni bir kültüre adapte olma konusunda uluslararası öğrenciler yerli öğrencilere göre daha çok risk altındadırlar.

Kültürel uzaklık kavramı ilk olarak “kişinin sahip olduğu kültür ile ev sahibi ülkenin kültürü arasındaki uzaklık” şeklinde tanımlanmıştır (Babiker, Cox ve Miller, 1980). Kültürel uzaklık ve uyum ilişkisinin incelendiği birçok çalışmada bireyin kendi

kültürü ve ev sahibi ülkenin kültürü arasındaki kültürel farklılığın oranı ne kadar yüksekse, yeni kültüre adapte olma oranının o kadar düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Ward ve Kennedy, 1999; Yeh ve Inose, 2003; Yang, Noels ve Saumure, 2005; Poyrazlı ve diğerleri, 2004; Karaoğlu, 2007; Pan, Wong, Joubert ve Chan, 2007).

Kültürel uzaklık bireyin sahip olduğu kendi kültürü ve ev sahibi ülkenin kültürü arasında ne kadar derecede farklılık ve benzerlik olduğunun ifade edilmesi ile anlaşılır. Eğitim için kendi ülkesinden ve kültüründen ayrılarak başka bir ülkeye giden öğrencinin adaptasyonu biraz zor olabilir. Örneğin, Japonya gibi kolektivist bir kültürden gelen öğrenci ABD gibi bireyci bir ülkeye gittiğinde Norveçli bir öğrenciye göre daha fazla uyum sorunu yaşayabilir (Gullekson, 2007).

2.3.1.4. Dil

Uluslararası öğrencilerin kültürleşme sürecinde dil engeli ortak problemlerden birisi olmuştur ve öğrencilerin stres yaşanmalarına yol açmıştır (Lin ve Yi, 1997; Mori, 2000; Yeh ve Inose, 2003). Uluslararası öğrencilerin kendi ülkelerinde tabi oldukları eğitim sistemi misafir ülke ve kültürüne uyum sağlama konusunda farklılık gösterebilir. Yeni kültürel normlar ve ev sahibi ülkenin kullandığı iletişim diline göre öğrenciler yeni davranış stilleri öğrenmek zorunda kalırlar. Bu öğrenme süreçleri zaman alır ve ev sahibi ülkede daha çok zaman geçirilmesi kültürleşmeyi meydana getirir (Flannery, Reise ve Yu, 2001).

Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkedeki dil yeterlilikleri kültürleşme ve kültürel uyum sürecini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Dil yeterliliğine sahip olan öğrenciler yeni kültüre geçiş döneminde kolaylık yaşarken, dil yeterliliğine sahip olmayan öğrenciler ise bu konuda problem yaşamaları olasıdır (Poyrazlı ve diğerleri, 2002; Poyrazlı ve diğerleri, 2004).

Lee ve Rice (2007) yaptıkları araştırmada ev sahibi ülkenin dilini kolay ve rahat bir şekilde kullanabilen uluslararası öğrencilerin daha düşük seviyede kültürleşme stresi yaşadıkları sonucuna ulaşımlardır.

2.3.2. Kültürleşmeyi Etkileyen Faktörler

2.3.2.1. Oryantasyon

Kültürleşme sürecinde yeni bir örgüt üyesi için oryantasyon programı oldukça önemlidir. Eğitim, iş ve askeri alanlar başlıca olmak üzere günümüzdeki örgüt yapıları yeni çalışanlarını bir oryantasyon programına tabi tutmaktadırlar. Bir oryantasyon programının temel kavramlarını belirlemek için a) Kim, b) Ne zaman, c) Nerede, d) Nasıl soruları yöneltilmelidir, çünkü yeni bir üyenin adaptasyonunun sağlanmasında örgütü ve üyeyi bu sorular yönlendirmektedir. Oryantasyon ile örgütsel sosyalleşme süreci arasındaki farklar aşağıda belirtilmiştir (Wanous ve Reichers, 2000):

- Oryantasyon programı bir gün ya da bir hafta ile sınırlıdır, fakat örgütsel sosyalleşme daha uzun bir zaman gerektirir.
- Oryantasyon sürecine sadece yeni üyeler katılırken örgütsel sosyalleşme sürecine tüm örgüt üyeleri katılmaktadır.
- Oryantasyon programı örgütsel sosyalleşmeye göre özeldir.
- Oryantasyon sürecinde yeni örgüt üyesi rol çatışması yaşar, birey daha çok streslidir.

Yeni örgüt üyesinin örgütsel sosyalleşme ve oryantasyon süreçlerinde ortak elementler yer alır, fakat bu elementler ayrıntıya inildiğinde farklı anlamlara bürünmektedir. Birey örgüt üyesi olduktan sonra diğer bireylerle ortak örgüt kültürüne sahip olur; fakat örgüt üyesi olmadan önce ise bireyler birbirlerinden farklı kültürlere sahiptir (Wanous, 1992).

Öğrenci motivasyonu ile yakından ilgili önemli bir bireysel değişken olan ve öğrencinin öğrenmeye karşı tutumu ya da amaç yönelimlerini açıklamaya çalışan oryantasyon süreci “öğrencileri ne motive eder?” sorusuna cevap arar ve aynı zamanda hangi spesifik motivasyonel süreçlerin, öğrencilerin öğrenme ortamlarındaki fonksiyonlarını yararlı veya zararlı biçimde etkilediği konusuna netlik kazandırır (Weiner, 1990).

2.3.2.2. Barınma

Abraham Maslow insanların gereksinimlerini bilimsel bir şekilde ele alarak incelemiş ve bu ihtiyaçları sınıflayarak dünyada yaygın olarak kabul edilen bir teoriyi oluşturmuştur. İhtiyaçlar sırlamasının özelliği de bu hiyerarşiyi bir piramit olarak düşündüğümüzde sıradaki ihtiyaçların karşılanabilmesinin şartı bir alt düzey ihtiyaçların karşılanması şartına bağlı olmasıdır (Kara, 2009).

Şekil 6. Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisi (1943)

Biyolojik bir varlık olan insan yaşamını sürdürebilmesi için öncelikle fizyolojik gereksinimlerini karşılamak zorundadır. Yemek, içmek, nefes almak, uyumak, giyinme ve barınma gibi gereksinimler fizyolojik gereksinimler grubuna girmektedir.

Yükseköğretimde barınma genel olarak Kredi ve Yurtlar Kurumu ve özel teşebbüslerle kurulan yurtlar tarafından karşılanmaktadır. Bu yurtların bazı imkânları sağlayamamalarından dolayı öğrenciler problem yaşamaktadırlar Yükseköğretimde barınma sorunu ülkemizde ve dünyanın her yerinde yükseköğrenimin başlamasıyla ortaya çıkmış eski ve yaygın bir problemdir. Ortaçağda üniversitelere tanınan ayrıcalıklar çerçevesinde öğretim üyeleri ve öğrencilerin elde ettikleri sosyal ve hukuki kazanımlar arasında “barınacak yer (pansiyon, ev, oda) sağlanmasının kolaylaştırılması” maddesi de yer almaktadır (Rukancı ve Anameriç, 2004).

Üniversite öğrencilerinin önemli bir çoğunluğunun en temel problemlerinden birisinin maddi düzey düşüklüğü olduğu birçok kez tespit edilmiş bir olgudur. Gençler bir yandan eğitimlerini sürdürürken diğer yandan da, yeme, içme barınma gibi temel yaşamsal sorunlarını çözmeye çalışmaktadırlar. Bu çabalar üniversite öğrencisinin akademik başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu problemlerin çözümünde

kolaylık sağlanması öğrencilerin ders başarılarının yükselmesine sebep olacaktır (Yazıcı, 2003). Uluslararası öğrencilerin barınma ihtiyaçlarının karşılanması ve barınma ile ilgili sorunların en aza indirilmesi ülkemize gelen öğrencileri de hoşnut edecektir.

2.3.2.3. Danışmanlık

Gençlere üniversite eğitimi sağlanması tek başına yeterli olmamaktadır. Öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri, sorunlarını paylaşabilecekleri, boş zamanlarını değerlendirebilecekleri destek kurum ve kuruluşları ve profesyonel elemanlar da olması gerekmektedir (Yazıcı, 2003).

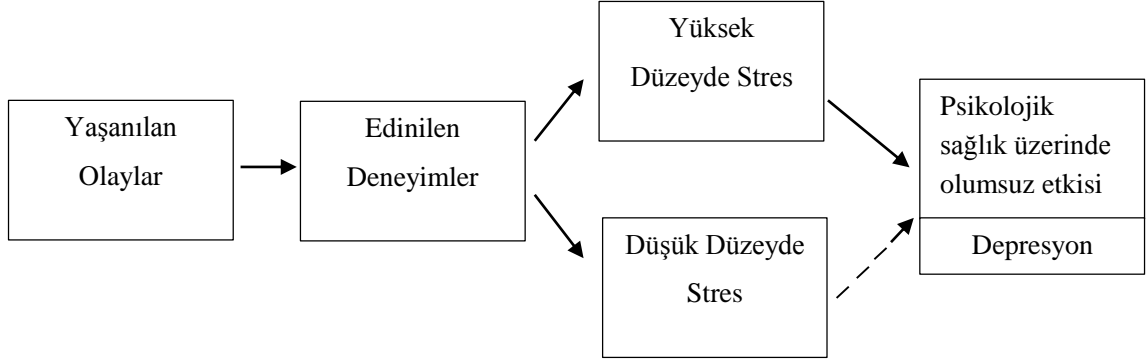
Uluslararası öğrencilerin kültürleşme streslerini azaltmak, değişik kültürlerle karşı hoşgörülü davranmak, öz eleştiri yapabilmek için üniversitelerin kampüslerinde öğrencilere bilgi ve program bakımından destek sağlayacak uluslararası öğrenci ofisleri, kariyer planlama merkezleri ve danışmanlıklar gibi çeşitli merkezlerin var olması gerekmektedir (Rice, Choi, Zhang, Morero ve Anderson, 2013).

Üniversite kampüslerinde hizmet veren uluslararası öğrenci danışmanları eğitim yaşamlarında karşılaştıkları problemler ve stresler karşısında onlara danışmanlık hizmeti vererek kültürlerarası başa çıkma becerileri geliştirmelerine yardımcı olabilirler (Nesic, Choi ve Anderson, 2009). Üniversitelerde öğrenim gören uluslararası öğrenciler azınlık olarak görülmemelidir, çünkü bu öğrenciler hem üniversite hem de buldukları ülke için bir uluslararasılaşma kaynağı niteliğindedir. Üniversitelerin amacı misafir durumdaki öğrencilere danışmanlık hizmetleri sağlayarak onların eğitim yaşamlarında kültürleşme streslerini azaltma, örgütsel sosyalleşme sürecine destek olma ve adaptasyonlarını hızlandırma olmalıdır.

2.3.2.4. Stres

Bir insan korku, tehlike ya da bir zor durum ile karşı karşıya kaldığında gücünün yetmeyeceğine inanır ve bunun sonucunda da stres ortaya çıkar. Kişinin yaşadığı stres duygusal durumunu derinden etkileyerek psikolojik sorunların yaşanmasına yol açabilir. Bu tanımlamaya göre stres gerginlik ve basınç hissi ya da anksiyete hissi temeline dayandırılmıştır. Ancak, düşük düzeyde stres yaşanması bazı durumlarda başarıya ulaşılması konusunda fayda sağlayabilir; çevreye uyum sağlanması konusunda motivasyona olumlu yönde etki edebilir. Stres düzeyinin yüksek olması zarar verici bir durumdur. Stres birikerek kişinin başa çıkamayacağı bir durum karşısında patlak

vermesi depresyon ya da anksiyete gibi psikolojik sorunlara neden olabilir (Cohen ve Wills, 1985; Lazarus ve Folkman, 1984). Şekil 4'de yaşanan olaylar karşısında deneyimler ve stres düzeyi ilişkisi sunulmuştur.

Şekil 7. Stres modeli (Zhang, 2012)

Uluslararası öğrenciler eğitim için yurt dışına gittiklerinde ev sahibi ülkenin kültürü, gelenekleri ve yaşam tarzlarını tanıma sürecinde de bu durum geçerlidir, dolayısıyla öğrencilerin stres yaşamaları kaçınılmaz bir gerçektir (Chen, 1999; Faleel, Tam, Lee, Har, Foo, 2012).

Yükseköğrenim kurumlarında öğrenim gören yerli ve uluslararası öğrenciler de üniversiteye uyum sürecinde genel olarak sosyal, kültürel ve akademik konularda çeşitli zorluklar yaşamaktadırlar. Öğrenciler üniversite yaşamlarında kişisel gelişim (çağlarına bağlı olarak kişisel özgürlük, ekonomik bağımsızlık ve kimlik oluşumu), aileden uzak olma, ekonomik baskı, tanımadıkları kişilerle yaşama ve üniversite hayatlarında onlardan bekleneni yapma gibi konularda stres yaşamaktadırlar (Toyokawa ve Toyokawa, 2002; Spencer-Oatey ve Xiong, 2006).

Araştırmalardan elde edilen verilere göre dil, barınma imkânları, ırk ayrımcılığı, yemek, ekonomik sıkıntı, yanlış anlaşılma, yalnızlık, evden uzak olma, güven eksikliği, anksiyete, utanma, toplumdan soyutlanma ve yabancılaşma gibi konularda uluslararası öğrencilerin yerli öğrencilere göre daha çok problem ve stres yaşamaktadırlar (Brislin & Yoshida, 1994; Lin ve Yi, 1997).

2.3.2.5. Arkadaş Etkisi

Toplumda meydana gelen sosyal değişimlerle birlikte üniversite kampüslerinde de değişimler yaşanmaktadır. Bu tür değişimler üniversitenin kültürü açısından önemlidir, çünkü değişim sadece kampüs çevresinde değil aynı zamanda arkadaş gruplarına dayalı olarak öğrencilerin bireysel deneyimlerinde de görülmektedir. Yapılan birçok çalışmada araştırmacılar arkadaş gruplarının öğrencilerin davranışları üzerinde önemli derecede etkisi olduğu kanaatine varmışlardır (Feldman ve Newcomb, 1969; Pascarella ve Terenzini, 1991; Astin, 1993; Dey, 1997). Kampüs içerisindeki bu tür etkiler, genel olarak toplum tarafından üretilen baskıya bağlı şekilde güç takviyesi ya da dengeleyici rolünü üstlenirler.

2.4. Sosyal Destek

Sosyal destek, sosyal bağ ve sosyal bütünleşme kaynakları üç farklı bakış açısından değerlendirilen ve yaşadığımız kişisel topluluklarda yer alan üç farklı kavramdır. Ne yazık ki bu üç kavram birbirleriyle karşılık etkiye ve örtüşme noktasına sahip olduğundan dolayı bazı durumlarda karıştırılmaktadır. Ayrıca genellikle sağlık bilimciler ve insan kaynakları uzmanları tarafından kullanılan destek sistemi kavramı bulunmaktadır. Bu kavram sosyal bağların yapısal bağlamını ve işlevini harmanlar.

Sarason ve Sarason (1982) sosyal desteği “zor ve stresli bir zamanda bireye ihtiyacı olanı vererek ona yardımcı olma” şeklinde tanımlamıştır. Bu tanıma göre ihtiyaç duyulması durumunda yardımcı olma eyleminde bulunulması sosyal destek açısından bir çeşit başa çıkma becerisini ifade eder.

Sosyal destek çok sayıda kişisel, çevresel ve kültürel faktörlerle ilgilidir; sosyal ağlarda kalıcı olmadığı kabul edilir. Doğal ortamda sosyal destek kişisel ilişkilerin yürütülmesiyle ortaya çıkmaktadır. Nitekim bu ilişki davranışa destekleyici bir anlam yükler; destekleyici davranışlar etkileşimlere anlam ilişkisi getirebilir. Sosyal destek kavramının tam olarak anlaşılması için destek ile ilgili ölçülebilen birçok kavram Tablo 2’de listelenerek tanımlanmıştır (Gottlieb ve Bergen, 2009).

Tablo 2. Destek ile ilgili kavramlar ve tanımları

Kavramlar	Tanımlar
Sosyal destek	Resmi destek grupları ve gayri resmi yardım ilişkileri kapsamında toplum tarafından ilgili kişilere sunulan sosyal kaynaklardır.
Sosyal bağ	Bireyin sosyal bağlarını ve bu bağlar arasında teması oluşturan sosyal yapı birimidir.
Sosyal bütünleşme	Özel ve kamu sosyal etkileşimlerinde bireysel katılım ölçüsünü ifade eder.
İşlevsel destek	Ağın sosyal bağları aracılığıyla gerçekleşen kaynakların türlerini ifade eder.
Yapısal destek	Bireyin çevreleyen sosyal bağların doğrudan ya da dolaylı özelliklerini ve sayısını ifade eder.
Destek türleri	Duygusal, enstrümantal, bilgi, arkadaş ve saygı desteğini ifade eder.
Algılanan destek	İlişkilerden elde edilen destek türlerinin ulaşılabilirliği konusunda bireyin düşüncesini ifade eder.
Alınan destek	Alınan destek türleri hakkında alınan raporları ifade eder.
Destek yeterliliği	Alınan desteğin kalitesi ve/veya niteliğinin değerlendirilmesidir.
Destek yönü	Tek yönlü ya da iki yönlü (karşılıklı) desteğin belirlenmesini ifade eder.

Hale ve diğerleri (2005) “yeni bir örgüt üyesine diğer üyelerin değerlendirme ve doğrulama, bilgi yardımı, samimiyet, rahatlık ve sevgi göstermesini” sosyal destek şeklinde tanımlanmaktadır. Kısacası, yeni örgüt üyesi herhangi bir konuda ihtiyaç duyduğunda ona yardımcı olmak sosyal desteğin rolünü ifade etmektedir.

Yapılan araştırmalarda sosyal destek ile başa çıkma becerileri arasında doğru orantılı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Furnham ve Sheikh (1991) sosyal desteğin yabancı kültürde yaşayan bir bireye kültürel uyum sürecinde ve topluma güven duymasında önemli rol oynadığını ifade etmiştir. Coffman ve Gilligan (2003) ise sosyal destek alan öğrencilerin üniversite ortamında daha yüksek düzeyde başa çıkma becerisine sahip olduklarını saptamıştır.

Kendi ülkelerindeki liselerden mezun olup bir başka ülkede üniversite öğrenimine başlamak uluslararası öğrenciler için önemli yaşam değişikliğidir. Üniversite hayatı ile birlikte öğrencinin akademik öğrenme deneyimi ve psikososyal gelişim için önemli fırsatlar elde etmesinin yanında zorluklar ve akut stres yaşayabilir.

Üniversite yaşamında akademik talepler artar ve yeni sosyal ilişkiler kurulur. Öğrencinin kendi evinden ve kültüründen ayrılmasıyla ailesi ve arkadaşlarıyla olan ilişkisi azalır ve bunun sonucunda ise destek kaybı yaşar. Öğrencinin stres yaşamasına yol açan bu etken üniversite yaşamında akademik uyumun azalmasına ve psikolojik uyumsuzluğun artmasına sebep olur (Pedersen, 1991; Hayes ve Lii, 1994; Tao, Dong, Pratt, Hunsberger ve Pancer, 2000; Gall, Evans ve Bellerose, 2000).

Araştırmacılar tarafında yürütülen iletişim ve uyum arasındaki ilişki düzeyi araştırması sonucunda uluslararası öğrencilerin akademik uyumlarının sağlanması için öğrencilerin ev sahibi toplumla iletişim kurmaları gerektiği anlaşılmıştır (Hammer, 1992). Uluslararası öğrencilerin kültürleşme sürecinde engeller aşmaya çalışılırken sosyal destek kavramının yeni bir ülkede yaşamaya başlayan öğrencilerin yaşadıkları psikolojik problem düzeyi ile ilgili önemli bir faktör olduğu tespit edilmiştir (Pantelidou ve Craig, 2006). Yapılan birçok araştırma sonucunda da uluslararası öğrencilerin kültürleşme sürecinde sosyal desteğin pozitif yönde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Al-Sharideh ve Goe, 1998; Poyrazlı ve diğerleri 2004; Yang ve diğerleri, 2005; Yusoff ve Chelliah, 2010). Ward ve Kennedy (1999) de Singapur'da öğrenim gören 113 Brezilyalı öğrenci üzerinde yapmış olduğu araştırmada başa çıkma becerileri, uyum, sosyal kabul ve sosyal destek arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır.

Sosyal destek alanında yapmış olduğu araştırmalar sonucunda Black (1989) ev sahibi ülke öğrencilerinin oynadıkları sosyal destek rolünün misafir öğrencilerin kültürel uyum ve başarı durumları arasında bir köprü kurduğunu keşfetmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren- örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan tekniklere ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, üniversite öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerin algılarına dayalı olarak akademik uyum, kültürleşme stresi ve sosyal destek arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik ilişkisel bir araştırmadır. İlişkisel araştırmalar, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkinin bu değişkenlere herhangi bir şekilde müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2008). Bu çalışmada ayrıca kültürleşme stresi ve sosyal desteğin akademik uyum üzerindeki etkisi de incelenmiştir. Bu anlamda araştırma kapsamında akademik uyum kavramı bağımlı, kültürleşme stresi ve sosyal destek kavramları ise bağımsız değişkenler olarak kabul edilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2013-2014 öğretim yılında Konya ilinde bulunan iki devlet iki vakıf üniversitesi olmak üzere toplamda dört üniversitede öğrenim görmekte olan uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Konya’da bulunan uluslararası öğrencilere ilişkin bilgiler Yüksek Öğretim Kurumunun web sayfasından elde edilmiştir. Tablo 3’te uluslararası öğrencilerin üniversitelere ve ülkelere göre dağılımı ayrıca cinsiyetleri verilmiştir. Tablo hazırlanırken öncelikle her ülkenin bulunduğu kıta dikkate alınmış, ayrıca Türkiye Cumhuriyetleri ve Orta doğu ülkeleri ayrıca sınıflandırılmıştır. Genel olarak kıtalara ve ülkelere göre dağılım incelendiğinde beş farklı kıta ve 83 farklı ülkeden geniş bir çeşitliliğe sahip öğrencinin bulunduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 3’te de görülebileceği üzere Konya ilinde bulunan dört üniversitede toplam 1520 uluslararası öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde 1189 (78,2) öğrencinin erkek, 331 (%21,8) öğrencinin ise kadın olduğu, çoğunluğu erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Öğrencilerin ülkelere göre dağılımı dikkate alındığında Konya ili genelinde en çok uluslararası öğrencinin 570 (%37) öğrenci ile Türkiye Cumhuriyetlerinden geldiği görülmektedir. Türkiye Cumhuriyetlerine dâhil altı farklı ülkeden en çok öğrenciye sahip ülke ise 239 (%41) öğrenci ile Türkmenistan'dır.

Türkiye Cumhuriyetlerinden sonra Asya ülkeleri 441 (%29) en çok öğrenciye sahip ikinci ülke grubunu oluşturmaktadır. Bu grup içinde Afganistan'dan Çin Halk Cumhuriyetine kadar on dört farklı ülkenin yer aldığı görülmektedir. Bu ülkeler içinde ise en çok öğrenciye sahip olan ülke 266 (%60,3) öğrenci ile Afganistan'dır.

Üçüncü sırada en çok öğrenciye sahip ülke grubunu Orta doğu ülkeleri 217 (%14,3) öğrenci ile oluşturmaktadır. Bu grubun içinde on farklı ülke yer almaktadır. Bu ülkelerin içinde Irak'tan 64, Suriye'den 53, İran'dan ise 38 öğrenci bulunmaktadır.

Bir diğer ülke grubunu ise Afrika ülkeleri oluşturmaktadır. Afrika kıtasından 37 farklı ülkeye mensup 182 (%12) öğrencinin bulunduğu görülmektedir. Bu ülkeler içinde ise en çok öğrenciye sahip iki ülke Nijerya (32) ve Somali'dir (27). Afrika ülkeleri içindeki dağılımda daha çok öğrenciye sahip ülkelerin; Mali, Somali, Nijerya v.b. ortak özelliği, nüfusun çoğunluğunun Müslüman olmasıdır. Öğrencilerin eğitim görecekları ülkeyi tercih ederken, dini yapıyı da göz önünde bulundurdıkları bu oranlar dikkate alınarak düşünülebilir.

Son olarak 15 farklı Avrupa ülkesinden de 103 (%6,8) öğrencinin bulunduğu görülmektedir. Avrupa ülkeleri grubuna dâhil olan ülkeler çoğunlukla Arnavutluk, Karadağ, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan gibi doğu Avrupa ülkelerinden oluşmaktadır. Bu ülkeler içinde en çok öğrenciye sahip olan iki ülke Almanya (22) ve Arnavutluk'tur. Avrupa ülkeleri içinde en fazla öğrencinin Almanya'dan olması ülkedeki Türk kökenli Alman vatandaşları ile açıklanabilir. Ünelere göre dağılımda Amerika kıtasından da Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı 1 öğrencinin bulunduğu görülmüştür. Ayrıca 6 öğrencinin ülkelere ilişkin veri bulunmamaktadır.

Konya ilinde bulunan dört farklı üniversiteye göre öğrenci dağılımına bakıldığında, en çok uluslararası öğrencinin 849 öğrenci ile Selçuk Üniversitesinde olduğu, bunu takiben Necmettin Erbakan Üniversitesinde 508, Mevlana Üniversitesinde 143 son olarak KTO Karatay Üniversitesinde ise 10 öğrencinin olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Uluslararası öğrencilerin üniversitelere, ülkelere ve cinsiyetlerine göre dağılımı

		DEVLET ÜNİVERSİTELERİ				VAKIF ÜNİVERSİTELERİ				TOPLAM
		Selçuk Üniversitesi		Necmettin Erbakan Üniversitesi		Mevlana Üniversitesi		KTO Karatay Üniversitesi		
		KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	KADIN	ERKEK	
TÜRKİ CUM.	AZERBAYCAN	24	133	9	51	1	3			221
	KAZAKİSTAN	6	14	9	30	1	1			61
	KIRGIZİSTAN	8	14		4			1		27
	ÖZBEKİSTAN	4	5	2	3					14
	TACİKİSTAN	1	5		1		1			8
	TÜRKMENİSTAN	20	95	26	85	2	11			239
	TOPLAM	63	266	46	174	4	16	1		570
AVRUPA	ARNAVUTLUK	2	12	2	1		1			18
	ALMANYA			6	2	10	3	1		22
	AVUSTURYA		1							1
	BELÇİKA			1						1
	BOSNA-HERSEK	1	1		5					7
	BULGARİSTAN	1	2	1	2					6
	KARADAĞ		1							1
	KOSOVA	4	4		1					9
	LİTVANYA			1		1				2
	MAKEDONYA	1	1		2					4
	POLONYA		1							1
	ROMANYA				1					1
	SİRBİSTAN	2	1		1					4
	UKRAYNA	3	2		4					9
	YUNANİSTAN	4	8	3		1	1			17
TOPLAM	18	34	14	19	12	5	1	0	103	
AFRİKA	BENİN	1	1							2
	BURKİNA FASO						2			2
	BURKİNA FASO HAYM.						1			1
	CEZAYİR				1					1

CİBUTİ		1							1
ÇAD		2			1				3
ERITRE		1							1
ETYOPYA						5			5
FAS		3							3
FİLDİŞİ SAHİLİ	1	1							2
GABON					2				2
GAMBİYA						1			1
GANNA		2	4						6
GİNE	1	2				3			6
GİNE-BİSAU	1	1							2
GÜNEY AFRİKA						1			1
KAMERUN	1	1			2				4
KENYA		7			1	6			14
KONGO		1	3						4
LİBERYA	1	1							2
LİBYA		1							1
MADAGASKAR		1				2			3
MALİ	1	1			3	5			10
MORİTANYA		1	2		1				4
MOZAMBİK		1							1
NİJER		1	2			2			5
NİJERYA		2	1		2	27			32
ORTA AFRİKA CUM.			1			1			2
SENEGAL					1	4			5
SOMALİ	4	12	1		4	6			27
SUDAN	1	1							2
TANZANYA	2	13	3		1				19
TUNUS							1		1
TOGO			1						1
UGANDA		1	2		1				4
ZAMBİYA	1								1
ZİMBABVE		1							1
TOPLAM	15	60	2	19	19	66	0	1	182
ORTA DOĞU	FİLİSTİN	2	12	9		1		1	25

	IRAK	22	28		8	2	3		1	64
	İRAN	10	22	4	2					38
	LÜBNAN		1							1
	MISIR	1							1	2
	KKTC			1	1					2
	SURİYE	7	26	6	7		4	2	1	53
	SUUDİ ARABİSTAN		1				1			2
	ÜRDÜN		4	1	6		1			12
	YEMEN		11		4		3			18
	TOPLAM	42	105	12	37	2	13	2	4	217
ASYA	AFGANİSTAN	17	131	3	115					266
	BANGLADEŞ		2							2
	ÇİN HALK CUMHURİYETİ	12	14	4	8		1			39
	ENDONEZYA	2	12	4	5					23
	FİLİPİNLER		1							1
	GÜNEY KORE	1								1
	GÜRCİSTAN	2			7					9
	HİNDİSTAN		3		1	1	10			15
	MALEZYA	2	1		1					4
	MOĞOLİSTAN	9	9	4	5					27
	PAKİSTAN		8	1	8	1				18
	RUSYA FED. / ÇEÇEN CUM.	1	1							2
	RUSYA FEDERASYONU	5	10	2	7					24
	TAYLAND		1	3	4	1	1			10
TOPLAM	51	193	21	161	3	12	0	0	441	
AMERİKA	ABD							1		1
DİĞER			2	1	2	1				6
GENEL TOPLAM		189	660	96	412	41	112	5	5	1520

Araştırmanın örnekleme rastlantısal örnekleme yöntemi ile belirlenen 298 uluslararası öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin demografik değişkenlere göre dağılımı Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Örnekleme dâhil olan öğrencilerin değişkenlere göre dağılımı

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	73	24,5
	Erkek	225	75,5
Bölge	Türki Cumhuriyetler	78	26,2
	Avrupa	26	8,7
	Afrika	114	38,3
	Orta doğu	43	14,4
	Asya	35	11,7
	Amerika	2	0,7
	Üniversite	Selçuk Üniversitesi	142
	N. Erbakan Üniversitesi	81	27,2
	Mevlana Üniversitesi	66	22,1
	KTO Karatay Üniversitesi	9	3,0
Eğitim düzeyi	Yüksek lisans	39	13,1
	Lisans	259	86,9
Sınıf düzeyi	1. sınıf	107	35,9
	2. sınıf	75	25,2
	3. sınıf	46	15,4
	4. sınıf	38	12,8
	Diğer	32	10,7
	Barınma yeri	Yurt	130
	Kiralık ev	127	42,6
	Dernek evi	21	7
	Kendi evi	6	2
	Kendi ailesi yanında	12	4
	Diğer	2	0,7
Aile eğitim durumu	1. kuşak üniversiteli	144	48,3
	2. kuşak üniversiteli	109	36,6
	3. kuşak üniversiteli	45	15,1
Eğitim finansmanı	Finansal destek	71	23,8
	Birikim ve kredi	19	6,4
	Çalışarak	2	0,7
	Aile desteği ile	144	48,3
	Eğitim kredisi ile	46	15,4
	Diğer	16	5,4
Burs alıp almadığı	Evet	125	41,9
	Hayır	173	58,1
Not ortalaması	3.50- 4.00	35	11,7
	3.00- 3.49	72	24,2
	2.50- 2.99	78	26,2
	2.00- 2.49	70	23,5
	1.50- 1.99	32	10,7
	1.00- 1.49	11	3,7
	1.00’den düşük	-	-
Yaş		Ortalama 21.5	Ranj 17-36

Araştırmaya dâhil olan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğu (%75,5) evrendeki dağılıma benzer şekilde erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin kıtalara (ülkeler gruplandırılırken Orta doğu ülkeleri ve Türki Cumhuriyetler ayrıca sınıflanmıştır) göre dağılımına bakıldığında; Türki Cumhuriyetlerden (5 farklı ülke) 78 (%26,2), Avrupa ülkelerinden (11 ülke) 26 (% 8,7), Afrika ülkelerinden (23 ülke) 114 (%38,3), Orta Doğu ülkelerinden (7 ülke) 43 (%14,4), Asya ülkelerinden (12 ülke) 35 (%11,7), Amerika kıtasından ise 2 farklı ülkeden 2 (%0,7) öğrencinin bulunduğu görülmektedir.

Araştırmaya dâhil olan öğrencilerin Konya ilinde bulunan 4 farklı üniversiteden olmasına özen gösterilmiştir. Araştırma örnekleminde Selçuk Üniversitesinden 142 (%48), Necmettin Erbakan Üniversitesinden 81 (27), Mevlana Üniversitesinden 66 (%22), Karatay Üniversitesinden ise 9 (%3) öğrenci bulunmaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin farklı eğitim ve sınıf düzeylerinden olmasına dikkat edilmiştir. Buna göre çoğunluğu (259, %87) lisans öğrencileri olmak üzere yüksek lisans öğrencileri de (39, %13) araştırmaya dâhil edilmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre dağılımı ise 1. sınıf 107 (%36) öğrenci, 2. 75 (% 25), 3. sınıf 46 (% 15), 4. sınıf 38 (%13)'tür. Öğrencilerin yaşları ise 17 ile 36 arasında değişmekte olup ortalaması 21,5'tir.

Öğrencilerin ikamet ettikleri yer dikkate alındığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun öğrenci yurdu (%44) ve kiralık evlerde (%43) kaldıkları görülmektedir. Öğrencilere ayrıca eğitim ücretlerini nasıl karşıladıkları ve burs alıp almadıkları da sorulmuştur. Öğrencilerin %64 aile imkânları ile okuduğunu belirtmiş, eğitim ücretlerini ailesi karşılayan öğrencilerin %15'i ailesinin masrafları karşılamak amacıyla kredi çektiğini belirtmiştir. Öğrencilere herhangi bir burs alıp almadıkları da sorulmuştur. Öğrencilerin %42'si burs alırken geriye kalan öğrenciler burs almamaktadır.

Öğrencilerin akademik başarılarının dağılımı ise, kendi beyanlarına dayalı olarak, belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin %14,4'ünün 2'nin altında not ortalamasına sahip olduğu %36'sının ise 3 ve üzeri not ortalamasına sahip olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama amacıyla akademik uyum, kültürleşme stresi ve sosyal destek olmak üzere, üç farklı ölçeğin orijinal İngilizce formları ve demografik değişkenleri belirlemek üzere on üç sorudan oluşan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Ölçeklerin İngilizce formları uluslararası öğrencilerin Türkçeye hâkimiyet düzeylerinin farklılık gösterebileceği bazı öğrencilerin Türkçe okuduğunu anlamada zorluk çekeceği düşünülmüş ve tercih edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçeklere ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.3.1. Uyum Envanteri (Adjustment Inventory)

Uyum envanteri Srivastava ve Tiwari (1972) tarafından lisans ve lisansüstü öğrencilerin genel uyum düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin orijinali İngilizcedir. Ölçek eve uyum, akademik uyum, duygusal uyum ve sosyal uyum olmak üzere 4 alt boyuttan ve toplamda seksen sorudan oluşan bir ölçektir. Ölçek evet ve hayır olmak üzere ikili derecelendirmeye sahiptir. Ölçeğin güvenilirliği Kuder Richardson 20 formülü ile hesaplanmış ve ölçeğin toplamında güvenilirlik katsayısının .91 ile .95 arasında değiştiği alt boyutlar için ise, eve uyum .87- .96, duygusal uyum .83- .89, akademik uyum .90-.94, sosyal uyum içinse .90- .94 arasında değiştiği görülmüştür. Araştırmacılar ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla iki farklı uyum ölçeği ile korelasyonunun incelemiş ve ölçeklerle korelasyonu .70 ve .73 olarak tespit etmişlerdir. Ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin bir hesaplama araştırmacılar tarafından yapılmamıştır.

Bu araştırma kapsamında ölçeğin yalnızca akademik uyum alt boyutu kullanılmıştır. Belirtilen bu alt boyut 18 maddeden oluşmaktadır. Bu çalışma kapsamında ölçeğin güvenilirliği yeniden hesaplanmış ve .63 olarak bulunmuştur.

3.3.2. Kültürleşme Stresi Ölçeği (Acculturative Stress Scale)

Kültürleşme Stresi Ölçeği (KSÖ) Sandhu ve Asrabadi (1994) tarafından uluslararası öğrencilerin kültürleşme streslerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 36 maddeden ve “algılanan ayrımcılık”, “vatan özlemi”, “korku”, “suçluluk”, “algılanan nefret” ve “değişim stresi (kültürel şok)” olmak üzere altı alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan sorular, 1 “hiç katılmıyorum”, 5 “tamamen katılıyorum”

şeklinde 5'li derecelendirmekte ve toplamda 36 ile 180 arasında puan alınmaktadır. Alınan yüksek puanlar kültürleşme stresinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Sandhu ve Asrabadi (1994) tarafından ölçeğin yapı geçerliğini sınamak amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin altı alt boyuttan oluştuğu, bu boyutların toplam varyansın %67,5'ini açıkladığı görülmüştür. Alt boyutlarda yer alan maddelerin madde faktör yükleri; algılanan ayrımcılık için (8 madde) .64- .80, vatan özlemi için (4) madde .69-.86, algılanan nefret için (5 madde) .67-.91, korku için (4 madde) .65- .78, kültür şoku için (3 madde) .61- .70, suçluluk içinse (2 madde) .62 ve .79'dur. Araştırmacılar, herhangi bir alt boyutta yer almayan, on soruyu, kültürleşme stresi ile ilgili önemli değişkenleri oluşturduğu gerekçesi ile ölçek dışında tutmamış bu soruları “diğer” olarak gruplandırmıştır. Ölçekte yer alan ancak herhangi bir alt boyutta yer almayan sorulardan bazıları şöyledir;

- I feel low because of my cultural backround (Kültürümden dolayı kendimi küçük görüyorum)
- I feel angry that my people considered inferior here (Geldiğim ülkedeki insanlar burada küçük görüldüğü için kızgın hissediyorum)
- I worry about my future for not being able to decide whether to stay here or to go back (burada kalmak ya da geri dönmek konusunda karar veremediğim için geleceğim ile ilgili endişeleniyorum).

Belirtilen bu on soru alt boyutların hiçbirine dâhil olmadığı için bu araştırma kapsamında değerlendirmeye tabii tutulmamış, toplamda 26 soru üzerinden analizler yapılmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin araştırmacıların ilgili makalesinde herhangi bir bulgu verilememiştir. Bu çalışma kapsamında ölçeğin iç tutarlılığını tespit etmek amacıyla hem alt boyutların hem de ölçeğin toplamının cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre ölçeğin toplamı için cronbach alfa .86, alt boyutları için ise; algılanan ayrımcılık .85, vatan özlemi .65, algılanan nefret .82, korku .69 kültür şoku .64, suçluluk .62'dir.

3.3.3. Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (Percieved Social Support Scale)

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS) Zimet, Dahlem, Zimet ve Farley (1988) tarafından uluslararası öğrencilerin aile, arkadaş ve diğer kişilerden aldıkları sosyal desteğin anlamlılık düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Algılanan sosyal desteğin ölçülmesinde üç boyut altında dörder alt boyut sorusu yöneltilmektedir. Ölçeğin orijinali İngilizcedir. Ölçekte yer alan sorular, 1 “kesinlikle katılmıyorum” ve 7 “kesinlikle katılıyorum” şeklinde 7’li derecelendirilmektedir.

Ölçek arkadaş, aile ve diğer kişilerin sosyal desteği olmak üzere üç alt boyuttan ve toplamda 12 sorudan oluşmaktadır. Zimet ve diğ. (1988) tarafından ölçeğin yapı geçerliğini sınamak amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin alt boyutlarının toplam varyansın %83,9’unu açıkladığı görülmüştür. Zhang (2012) araştırmasında uluslararası öğrenci ofisi ve uluslararası öğrenci kulüpleri gibi üniversite birimlerinin sosyal destek ile ilgili algılanan sosyal desteğin ölçülmesi için ölçekteki aşağıda belirtilen 4 soruyu çıkarıp 3 soru ekleyerek ölçeği MSPSS’nin aslına uygun şekilde yeniden uyarlamış ve öğrencilere uygulamıştır.

Çıkarılan sorular;

- There is a special person who is around when I am in need. (İhtiyacım olduğunda ona ulaşabileceğim bir özel kişi var.)
- There is a special person with whom I can share my joys and sorrows. (Mutluluğumu ve üzüntümü paylaşabileceğim bir özel kişi var.)
- I have a special person who is a real source of comfort to me. (Benim rahat olmamı sağlayabilecek özel bir kişi var.)
- There is a special person in my life who cares about my feelings. (Benim duygularıyla/ne hissettiğimle ilgilenen özel bir kişi var.)

Eklene sorular;

- The international students center on campus is available when I need it. (Üniversitede ihtiyaç duyduğumda ulaşabileceğim bir uluslararası öğrenci birimi var.)
- I can talk about my problems with members in international students organization. (Problemlerimi uluslararası öğrenci merkezi yetkilileriyle paylaşabiliyorum.)

- I trust university would offer me help when I need it. (İhtiyaç duyduğumda üniversite bana yardım ediyor.)

MSPSS'nin yeniden uyarlanan versiyonunun yapı geçerliğini sınamak amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin üç alt boyuttan oluştuğu, bu boyutların toplam varyansın %67,5'ini açıkladığı görülmüştür. Bu çalışma kapsamında ölçeğin iç tutarlılığını tespit etmek amacıyla hem alt boyutların hem de ölçeğin toplamının cronbach alfa güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre ölçeğin toplamı için cronbach alfa .94, alt boyutları için ise; aile desteği .88, arkadaş desteği .96 ve üniversite desteği ise .91'dir.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma 2013-2014 eğitim-öğretim yılı güz ve bahar yarıyıllarını kapsamaktadır. Güz döneminde araştırma önerisi hazırlanarak kuramsal çerçeve ve veri toplama aracı oluşturulmuştur. Veri toplama aracının denemeleri güz yarıyılı sonunda yapılmış olup, bahar yarıyılına başlamasıyla öğrencilere bireysel görüşmelerle Haziran 2014 tarihine kadar Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, KTO Karatay Üniversitesi ve Mevlana Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Ölçekler öğrencilerden ve ilgili yerlerden izin alınarak belirlenen süre içerisinde öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversiteler, bağlı oldukları dernekler ve yaşadıkları ev ya da yurtlarda uygulanmıştır.

Ölçek uygulamalarında hedeflenen öğrenci sayısına ulaşılmış ve toplanan veriler analiz edilerek bilgiler elde edilmiş ve bu bulgular yorumlanarak rapor edilmiştir. Yapılan araştırma kapsamında uluslararası öğrencilerden elde edilen verilerin analiz edilmesinde SPSS (Standart Program for Social Sciences) 15 paket programı kullanılmış ve aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, ANOVA (Analysis of Variance), Pearson Moment korelasyon ve çoklu regresyon analizleri yapılmıştır. Aritmetik ortalama, standart sapma, ikili grupların karşılaştırılmasında t-testi; ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında Pearson Moment; korelasyon ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisini test etmek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu araştırmada Konya ilinde bulunan devlet vakıf üniversitelerinde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen verilere ilişkin bulgular araştırmanın alt problemleri dikkate alınarak sunulmuştur.

4.1. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri nedir?

Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeylerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamaları ve standart sapmaları

Değişkenler	\bar{x}	Ss
Akademik Uyum	30,3	2,69
Algılanan Ayrımcılık	27,36	9,84
Vatan Özlemi	12,22	4,24
Nefret	10,71	4,40
Korku	8,69	3,13
Kültür şoku	6,99	2,86
Suçluluk	4,50	2,05
Aile Desteği	23,05	4,38
Arkadaş Desteği	21,20	4,97
Okul Desteği	14,42	4,77

Tablo 5’te görüldüğü üzere katılımcıların Akademik Uyum ölçeği sorularına verdikleri cevapların ortalaması 30,3 (2,69)’tür, öğrencilerin algılarına göre akademik uyumlarının yüksek olduğu söylenebilir.

Kültürleşme Stresi Ölçeğinin algılanan ayrımcılık alt boyutu sorularına verilen cevapların ortalaması 27,36’dır, öğrencilerin yüksek oranda ayrımcılık algıladıkları söylenebilir, ancak algılanan ayrımcılık alt boyutuna ilişkin standart sapma değeri

(9,84) dikkate alındığında öğrencilerin bu alt boyuta ilişkin puan dağılımlarının homojen olmadığı da görülmektedir. Vatan özlemi alt boyutu sorularına verilen cevapların ortalaması 12,22 (4,24)'dir, öğrencilerin orta düzeyde vatan özlemine sahip oldukları söylenebilir. Nefret alt boyutu sorularına verilen cevapların ortalaması 10,71 (4,40)'dir, bu puan ortalaması öğrencilerin düşük düzeyde nefret algıladıklarını göstermektedir. Korku alt boyutu sorularına verilen cevapların ortalaması 8,69 (3,13)'dur, öğrencilerin düşük düzeyde korku duydukları söylenebilir. Kültür şoku alt boyutu sorularına verilen cevapların ortalaması 6,99 (2,86)'dur, bu puan ortalaması öğrencilerin neredeyse hiç kültür şoku yaşamadıklarını göstermektedir. Suçluluk alt boyutu sorularına verilen cevapların ortalaması 4,50 (2,05)'dir, bu puana göre öğrencilerin çok düşük düzeyde suçluluk algıladıkları sonucuna ulaşılabilir. Kültürleşme Stresi Ölçeği alt boyut ortalamaları birbirleri ile kıyaslandığında en yüksek ortalamanın algılanan ayrımcılık alt boyutuna ($\bar{x}=27,36$) ve en düşük ortalamanın suçluluk alt boyutuna ($\bar{x}=4,50$) ait olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin aile desteği alt boyutu sorularına verilen cevapların ortalaması 23,05 (4,38) olup, öğrencilerin yüksek düzeyde aile desteği algıladıkları görülmektedir. Arkadaş desteği alt boyutu sorularına verilen cevapların ortalaması 21,20 (4,97)'dir, bu puana göre öğrencilerin algıladıkları arkadaş desteğinin yüksek olduğu söylenebilir. Okul desteği alt boyutu sorularına verilen cevapların ortalaması 14,42 (4,77) olup, öğrencilerin orta düzeyde okul desteği algıladıkları görülmektedir. Algılanan Sosyal Destek Ölçeği alt boyut ortalamaları birbirleri ile kıyaslandığında öğrencilerin algıladıkları okul desteğinin, aile desteği ve arkadaş desteğine göre daha düşük düzeydedir.

4.1.1. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farka sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla t- testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	Ss	sd	t	p
Akademik Uyum	Kadın	73	56,8630	3,14163	295	,691	,490
	Erkek	224	56,6027	2,67327			
Algılanan Ayrımcılık	Kadın	73	16,8630	7,71599	296	,279	,780
	Erkek	225	16,6133	6,26262			
Vatan Özlemi	Kadın	73	12,3973	4,53303	296	,015	,988
	Erkek	225	12,3867	5,32068			
Algılanan Nefret	Kadın	73	10,0548	4,92976	296	-1,468	,143
	Erkek	225	10,9244	4,21292			
Algılanan Korku	Kadın	73	8,4658	2,92063	296	-,707	,480
	Erkek	225	8,7644	3,20192			
Kültür Şoku	Kadın	73	6,8356	2,82358	296	-,671	,503
	Erkek	225	7,1022	2,98706			
Suçluluk	Kadın	73	4,0822	1,95614	296	-2,029	,043*
	Erkek	225	4,6400	2,06787			
Aile Desteği	Kadın	73	23,0274	4,67847	296	-,059	,953
	Erkek	225	23,0622	4,30071			
Arkadaş Desteği	Kadın	73	21,9589	4,27343	296	,887	,376
	Erkek	225	21,2267	6,61351			
Okul Desteği	Kadın	73	15,1507	4,65675	296	1,487	,138
	Erkek	225	14,1956	4,80299			

*p<,05

Yapılan t-testi sonuçlarına göre suçluluk alt boyutu dışında akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek boyutlarına verilen cevapların kadın ve erkeklerde birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar uluslararası öğrencilerin cinsiyetlerine göre akademik uyumu davranışları arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır (p<,49).

Kültürleşme Stresi Ölçeği algılanan ayrımcılık (p<,78), vatan özlemi (p<,98), algılanan nefret (p<,14), algılanan korku (p<,48) ve kültür şoku (p<,50) alt boyutlarında kadın ve erkek değişkenleri arasında anlamlı farkın olmadığı söylenebilir. Ancak suçluluk alt boyutunda ise kadın ve erkek öğrenciler arasında farkın anlamlı olduğu (p>,04); ortalamalar incelendiğinde bu anlamlı farkın erkeklerin lehine olduğu görülmektedir (\bar{x} =4,64).

Algılanan Sosyal Destek Ölçeği aile desteği ($p<,95$), arkadaş desteği ($p<,37$) ve okul desteği ($p<,13$) alt boyutlarında kadın ve erkek değişkenleri arasında farkın anlamlı olmadığı görülmektedir.

4.1.2. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri bölgelere göre farklılaşmakta mıdır?

Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin bölge değişkenine göre anlamlı farka sahip olup olmadığı ANOVA testi ile ortaya konulmuştur. Analiz sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının bölge değişkenine göre ANOVA testi sonuçları

	Ülkeler (grup)	n	\bar{x}	Ss	F	p	Fark (Tukey)
Akademik Uyum	1.Türki Cumhuriyetler	78	56,3205	3,32051	2,504	,042*	2-4
	2.Avrupa-Amerika	28	55,7143	2,25844			
	3.Afrika	114	56,7965	2,48265			
	4.Orta Doğu	43	57,6279	2,23632			
	5.Asya	35	56,6000	3,18267			
	Toplam	298	56,6667	2,79236			
Algılanan Ayrımcılık	1.Türki Cumhuriyetler	78	14,9615	5,66704	7,447	,000*	1-3 2-3
	2.Avrupa-Amerika	28	13,0357	5,06610			
	3.Afrika	114	18,9581	7,62668			
	4.Orta Doğu	43	16,6047	5,17843			
	5.Asya	35	16,0571	5,43379			
	Toplam	298	16,6745	6,63513			
Vatan Özlemi	1.Türki Cumhuriyetler	78	11,2692	3,73357	4,177	,003*	1-5 2-5
	2.Avrupa-Amerika	28	10,3214	4,04652			
	3.Afrika	114	13,0263	4,38109			
	4.Orta Doğu	43	12,3488	4,29775			
	5.Asya	35	14,5143	9,29697			
	Toplam	298	12,3893	5,13155			
Algılanan Nefret	1.Türki Cumhuriyetler	78	9,5256	3,93362	8,626	,000*	1-3 2-3 2-4
	2.Avrupa-Amerika	28	8,2857	4,04472			
	3.Afrika	114	12,1842	4,68771			
	4.Orta Doğu	43	11,5581	3,79412			
	5.Asya	35	9,4571	3,59201			
	Toplam	298	10,7114	4,40660			

Algılanan Korku	1.Türki Cumhuriyetler	78	7,6795	2,90764			
	2.Avrupa-Amerika	28	7,7143	2,80023			
	3.Afrika	114	9,2982	3,33374			
	4.Orta Doğu	43	9,3953	2,43134	4,570	,001*	1-3 1-4
	5.Asya	35	8,8857	3,33230			
	Toplam	298	8,6913	3,13318			
Kültür Şoku	1.Türki Cumhuriyetler	78	6,1282	2,52447			
	2.Avrupa-Amerika	28	6,0000	2,30940			
	3.Afrika	114	7,9561	3,16057			
	4.Orta Doğu	43	7,3488	2,83586			
	5.Asya	35	6,5143	2,82188	6,318	,000*	1-3 2-3
	Toplam	298	7,0369	2,94540			
Suçluluk	1.Türki Cumhuriyetler	78	4,3846	2,07164			
	2.Avrupa-Amerika	28	3,9286	2,08928			
	3.Afrika	114	4,5789	2,07341			
	4.Orta Doğu	43	5,0465	2,05813	1,491	,205	
	5.Asya	35	4,3143	1,82743			
	Toplam	298	4,5034	2,05193			
Aile Desteği	1.Türki Cumhuriyetler	78	22,5513	4,14556			
	2.Avrupa-Amerika	28	22,9643	4,13192			
	3.Afrika	114	23,7193	4,69326			
	4.Orta Doğu	43	21,9302	4,65677	1,709	,148	
	5.Asya	35	23,4571	3,45000			
	Toplam	298	23,0537	4,38821			
Arkadaş Desteği	1.Türki Cumhuriyetler	78	21,1410	8,93079			
	2.Avrupa-Amerika	28	22,5357	4,20302			
	3.Afrika	114	21,4211	5,17122			
	4.Orta Doğu	43	20,4651	4,65653	,673	,611	
	5.Asya	35	22,2000	3,79473			
	Toplam	298	21,4060	6,12493			
Okul Desteği	1.Türki Cumhuriyetler	78	14,6154	5,13008			
	2.Avrupa-Amerika	28	15,3571	4,02045			
	3.Afrika	114	14,0439	5,02276			
	4.Orta Doğu	43	14,1183	4,06817	,612	,654	
	5.Asya	35	14,9143	4,58496			
	Toplam	298	14,4295	4,77755			

*p<,05

Tablo 7’de görüldüğü üzere akademik uyum ile bölgeler arasında farkın anlamlı (p=,042) olduğu görülmektedir. Bu fark Avrupa-Amerika ülkeleri ($\bar{x}=55,71$) ile Orta Doğu ülkeleri ($\bar{x}=57,62$) arasındadır. Buna göre Orta Doğu ülkelerinden gelen

öğrencilerin Avrupa-Amerika ülkelerinden gelen öğrencilere göre daha yüksek akademik uyuma sahip olduklarını görülmektedir.

Kültürleşme stresi alt boyutlarından algılanan ayrımcılık alt boyutunda ülke grupları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($p=,000$). Bu farkın Türkiye Cumhuriyetler ($\bar{x}=14,96$), Avrupa-Amerika ($\bar{x}=13,03$) ve Afrika ($\bar{x}=18,95$) ülke grupları arasında olduğu görülmektedir. Ülkelere ilişkin aritmetik ortalamalar dikkate alındığında en yüksek ayrımcılık algısının Afrika ülke grubundan gelen öğrencilerde olduğu, en düşük algılanan ayrımcılığın ise Avrupa-Amerika ülke grubundan gelen öğrencilerde olduğu söylenebilir. Vatan özlemi alt boyutunda ülke grupları arasında anlamlı farkın olduğu görülmektedir ($p=,003$). Bu farkın Türkiye Cumhuriyetler ($\bar{x}=11,26$), Avrupa-Amerika ($\bar{x}=10,32$) ve Asya ($\bar{x}=14,51$) ülke grupları arasında olduğu söylenebilir. Ülkelere ilişkin aritmetik ortalamalar incelendiğinde en yüksek vatan özleminin Asya ülke grubundan gelen öğrencilerde olduğu, en düşük vatan özleminin Avrupa-Amerika ülke grubundan gelen öğrencilerde olduğu söylenebilir. Algılanan nefret alt boyutunda ülke grupları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($p=,000$). Bu farkın Türkiye Cumhuriyetler ($\bar{x}=9,59$), Avrupa-Amerika ($\bar{x}=8,28$), Afrika ($\bar{x}=12,18$) ve Orta Doğu ($\bar{x}=11,55$) ülke grupları arasında olduğu görülmektedir. Ülkelere ilişkin aritmetik ortalamalar dikkate alındığında nefret algısının Afrika ülke grubundan gelen öğrenciler arasında en yüksek düzeyde, Avrupa-Amerika ülke grubundan gelen öğrenciler arasında en düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Algılanan korku alt boyutunda ülke grupları arasındaki anlamlı fark olduğu görülmektedir ($p=,001$). Bu farkın Türkiye Cumhuriyetler ($\bar{x}=7,67$), Afrika ($\bar{x}=9,29$) ve Orta Doğu ($\bar{x}=9,39$) ülke grupları arasında olduğu görülmektedir. Ülkelere ilişkin aritmetik ortalamalar dikkate alındığında en yüksek korku algısının Orta Doğu ülke grubundan gelen öğrencilerde, en düşük korku algısının ise Türkiye Cumhuriyetler ülke grubundan gelen öğrencilerde olduğu söylenebilir. Kültür şoku alt boyutunda ülke grupları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Bu farkın Türkiye Cumhuriyetler ($\bar{x}=6,12$), Avrupa-Amerika ($\bar{x}=6,00$) ve Afrika ($\bar{x}=7,95$) ülke grupları arasında olduğu görülmektedir. Ülkelere ilişkin aritmetik ortalamalar dikkate alındığında kültür şokunun Afrika ülke grubundan gelen öğrenciler arasında en yüksek düzeyde, Avrupa-Amerika ülke grubundan gelen öğrenciler arasında en düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

4.1.3. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri barınma yerine göre farklılaşmakta mıdır?

Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin barınma yeri değişkenine göre anlamlı farka sahip olup olmadığı t-testi ile ortaya konulmuştur. Analiz sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının barınma yeri değişkenine göre t-testi sonuçları

	Barınma	n	\bar{x}	Ss	sd	t	p
Akademik Uyum	Yurt	150	56,4200	2,81956	295	-1,541	,124
	Aile/Kendi Evi	147	56,9184	2,75111			
Algılanan Ayrımcılık	Yurt	151	16,6291	7,05277	296	-,119	,905
	Aile/Kendi Evi	147	16,7211	6,20073			
Vatan Özlemi	Yurt	151	12,4040	4,09907	296	,050	,960
	Aile/Kendi Evi	147	12,3741	6,02530			
Algılanan Nefret	Yurt	151	10,7881	4,86430	296	,304	,761
	Aile/Kendi Evi	147	10,6327	3,89605			
Algılanan Korku	Yurt	151	8,8675	3,09554	296	,984	,326
	Aile/Kendi Evi	147	8,5102	3,17172			
Kültür Şoku	Yurt	151	7,2252	2,96462	296	1,119	,264
	Aile/Kendi Evi	147	6,8435	2,92299			
Suçluluk	Yurt	151	4,3576	1,90908	296	-1,244	,215
	Aile/Kendi Evi	147	4,6531	2,18542			
Aile Desteği	Yurt	151	23,0861	4,92469	296	,129	,897
	Aile/Kendi Evi	147	23,0204	3,77532			
Arkadaş Desteği	Yurt	151	21,4238	5,02187	296	,051	,960
	Aile/Kendi Evi	147	21,3878	7,09954			
Okul Desteği	Yurt	151	15,0066	4,79652	296	2,126	,034*
	Aile/Kendi Evi	147	13,8367	4,70069			

*p<,05

Tablo 8’de uluslararası öğrencilerin barınma yeri değişkenine göre akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda genel olarak üniversite/dernek yurdu alt boyutunun aile/kendi evi alt boyutuna göre daha yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmektedir. Sosyal destek ölçeği okul desteği alt boyutunda ise üniversite/dernek yurdu (\bar{x} =15,00), kendi/aile evi (\bar{x} =13,83) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı (p=,034) olduğu görülmektedir. Buna göre üniversite ya da dernek yurdu kalan öğrenciler okul desteğini diğerlerine göre kendi evlerinde kalan öğrencilere göre daha yüksek algılamaktadır.

4.1.4. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri aile eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin aile eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farka sahip olup olmadığı ANOVA testi ile ortaya konulmuştur. Analiz sonuçları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının aile eğitim durumu değişkenine göre ANOVA testi sonuçları

	Eğitim durumu	n	\bar{x}	Ss	F	p	Fark
Akademik Uyum	1.Kuşak Üni. Mezunu	143	56,7972	2,68685	,324	,724	
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	56,5138	2,95213			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	56,6222	2,76577			
	Toplam	297	56,6667	2,79236			
Algılanan Ayrımcılık	1.Kuşak Üni. Mezunu	144	16,4028	6,54230	,326	,722	
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	16,7798	6,71835			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	17,2889	6,82782			
	Toplam	298	16,6745	6,63513			
Vatan Özlemi	1.Kuşak Üni. Mezunu	144	12,3472	6,01783	,343	,710	
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	12,2110	4,09171			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	12,9556	4,30621			
	Toplam	298	12,3893	5,13155			
Algılanan Nefret	1.Kuşak Üni. Mezunu	144	10,6042	4,16650	,691	,502	
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	10,5596	4,54694			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	11,4222	4,82648			
	Toplam	298	10,7114	4,40660			
Algılanan Korku	1.Kuşak Üni. Mezunu	144	8,7708	3,22949	,090	,914	
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	8,6239	2,99007			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	8,6000	3,22208			
	Toplam	298	8,6913	3,13318			
Kültür Şoku	1.Kuşak Üni. Mezunu	144	6,8264	2,86608	2,650	,072	
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	6,9358	2,81949			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	7,9556	3,36395			
	Toplam	298	7,0369	2,94540			
Suçluluk	1.Kuşak Üni. Mezunu	144	4,4861	2,03118	,035	,965	
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	4,4954	2,02587			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	4,5778	2,22066			
	Toplam	298	4,5034	2,05193			

Aile Desteği	1.Kuşak Üni. Mezunu	144	22,7083	4,53252	3,665	,027*	2-3
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	23,9083	3,58118			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	22,0889	5,34629			
	Toplam	298	23,0537	4,38821			
Arkadaş Desteği	1.Kuşak Üni. Mezunu	144	21,4583	7,23422	,615	,541	
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	21,7064	4,61540			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	20,5111	5,45903			
	Toplam	298	21,4060	6,12493			
Okul Desteği	1.Kuşak Üni. Mezunu	144	14,2500	4,80020	1,652	,193	
	2.Kuşak Üni. Mezunu	109	15,0183	4,52561			
	3.Kuşak Üni. Mezunu	45	13,5778	5,21575			
	Toplam	298	14,4295	4,77755			

*p<,05

Tablo 9’da görüldüğü üzere aile desteği ile aile eğitim durumu değişkeni arasında farkın anlamlı (p=,027) olduğu görülmektedir. Bu fark 2. Kuşak (\bar{x} =23,90) ile 3. kuşak (\bar{x} =22,08) arasındaki ortalamaların farkından kaynaklanmaktadır. Diğer ölçek ve alt boyutları ile aile eğitim durumu değişkeni arasında farkın anlamlı olmadığı ANOVA testi sonucunda görülmektedir.

4.1.5. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri eğitim finansmanına göre farklılaşmakta mıdır?

Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin eğitim finansmanı değişkenine göre anlamlı farka sahip olup olmadığı t-testi ile ortaya konulmuştur. Analiz sonuçları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek puan ortalamalarının aile eğitim finansmanı değişkenine göre t-testi sonuçları

	Finansman	n	\bar{x}	Ss	sd	t	p
Akademik Uyum	Burs Desteği	107	56,8318	2,60437	295	,764	,445
	Aile Desteği	190	56,5737	2,89542			
Algılanan Ayrımcılık	Burs Desteği	108	19,1296	7,49591	296	5,007	,000*
	Aile Desteği	190	15,2789	5,65415			
Vatan Özlemi	Burs Desteği	108	13,2500	6,35422	296	2,197	,029
	Aile Desteği	190	11,9000	4,22583			
Algılanan Nefret	Burs Desteği	108	11,7963	4,71577	296	3,256	,001*
	Aile Desteği	190	10,0947	4,10722			
Algılanan Korku	Burs Desteği	108	9,0556	3,48785	296	1,516	,130
	Aile Desteği	190	8,4842	2,90179			
Kültür Şoku	Burs Desteği	108	7,8241	3,19412	296	3,545	,000*
	Aile Desteği	190	6,5895	2,70212			
Suçluluk	Burs Desteği	108	4,5926	2,22155	296	,565	,572
	Aile Desteği	190	4,4526	1,95325			
Aile Desteği	Burs Desteği	108	22,9259	5,12043	296	-,378	,705
	Aile Desteği	190	23,1263	3,92453			
Arkadaş Desteği	Burs Desteği	108	21,1019	5,00456	296	-,646	,519
	Aile Desteği	190	21,5789	6,68502			
Okul Desteği	Burs Desteği	108	13,7315	5,00207	296	-,063	,057
	Aile Desteği	190	14,8263	4,61150			

*p<,05

Tablo 10'da uluslararası öğrencilerin eğitim finansman desteği değişkenine göre akademik uyum, kültürleşme stresi ve sosyal destek düzeyleri arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi yapılmıştır. Kültürleşme stresi ölçeğinde algılanan ayrımcılık (p=,000), algılanan nefret (p=,001) ve kültür şoku (p=,000) alt boyutlarında farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Bu alt boyutların aritmetik ortalamalarına bakıldığında eğitim finansmanı desteğine göre burs desteği alan öğrencilerin aile desteği alan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde ayrımcılık ve nefret algıladıkları ve kültür şoku yaşadıkları sonucuna ulaşılabilir.

4.2. Uluslararası öğrencilerin algılarına göre akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek arasında ilişki var mıdır?

Akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo incelendiğinde, akademik uyum ile, kültürleşme stresinin algılanan ayrımcılık ($r=-.271$) ve nefret ($r=-.231$) alt boyutları arasında düşük düzeyde negatif anlamlı korelasyon olduğu görülmektedir. Akademik uyum ile kültürleşme stresinin diğer alt boyutları arasında da negatif ilişki olduğu görülmüştür, ancak bu ilişkiler istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu sonuçlar dikkate alınarak öğrencilerin kültürleşme stresi arttıkça akademik uyumun düştüğü söylenebilir.

Bu çalışmada ayrıca akademik uyum ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkide incelenmiştir. Tablo 11’de görüldüğü gibi akademik uyum ile aile desteği ($r=.145$), arkadaş desteği ($r=.268$) ve okul desteği ($r=.215$) arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı korelasyon olduğu görülmüştür. Uluslararası öğrencilerin sırasıyla arkadaş, okul ve aileden aldıkları sosyal destek arttıkça, akademik uyum düzeylerinin de artacağı söylenebilir.

Uluslararası öğrenciler tarafından algılanan sosyal destek ile kültürleşme stresinin alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, algılanan ayrımcılık ile arkadaş desteği ($r=-.169$) ve okul desteği ($r=-.318$) arasında negatif anlamlı korelasyon olduğu görülmüştür. Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin özellikle okuldan aldıkları desteğin onların kendilerine ayrımcılık yapıldığına ilişkin algılarının azalmasına neden olduğu söylenebilir. Kültürleşme stresinin nefret alt boyutu ile aile desteği ($r=-.125$), arkadaş desteği ($r=-.171$) ve okul desteği ($r=-.301$) arasında da düşük ve orta düzeyde negatif anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Bu boyutta da öğrencilerin aile ve arkadaş desteğine kıyasla özellikle okuldan aldıkları destekle algıladıkları nefretin azaldığı söylenebilir.

Tablo 11. Akademik Uyum, Kültürleşme Stresi ve Algılanan Sosyal Destek arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analizi sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11. Akademik Uyum										
12. Algılanan Ayrımcılık	-,271**									
13. Vatan Özlemi	-,037	,366**								
14. Nefret	-,231**	,677**	,251**							
15. Korku	-,082	,407**	,175**	,350**						
16. Kültür şoku	-,100	,507**	,274**	,444**	,408**					
17. Suçluluk	,002	,367**	,221**	,368**	,232**	,384**				
18. Diğer faktörler	-,091	,449**	,209**	,437**	,154**	,395**	,309**			
19. Aile Desteği	,145*	-,090	,110	-,125*	-,124*	-,030	,038	-,046		
20. Arkadaş Desteği	,268**	-,169**	,075	-,171**	-,067	-,081	-,102	-,077	,468**	
21. Okul Desteği	,215**	-,318**	-,058	-,301**	-,058	-,141*	-,099	-,167**	,192**	,469**

** p< .01

* p< .05

Öğrencilerin okuldan aldıkları destek ile algıladıkları kültür şoku ($r=-.141$) ve kültürleşme stresinin diğer faktörleri ($r=-.167$) arasında da düşük düzeyde negatif anlamlı ilişkinin olduğu görülmüştür. Elde edilen bu bulgular genel olarak değerlendirildiğinde uluslararası öğrencilerin kültürleşme stresinin, algıladıkları destek ile ilişkili olduğu, özellikle okuldan alınan desteğin, kültürleşme stresinin azalması noktasında önem taşıdığı söylenebilir.

4.3 Kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek, akademik uyumun yordayıcısı mıdır?

Uluslararası öğrencilerin algıladıkları kültürleşme stresi ve sosyal desteğin, akademik uyum üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Akademik Uyumun yordayıcılarına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları

	β	t	p
Kültürleşme stresi	.44	8.90	.000
Sosyal destek	.28	5.67	.000
$R^2 = .27$ $F = 55,181$ $p = .000$			

Tablo 12’de belirtildiği gibi, kültürleşme stresi ve sosyal desteğin akademik uyumun yordayıcıları olup olmadıklarını belirlemek amacıyla kurulan modelin anlamlı olduğu görülmüştür ($R^2=.27$, $F=55,181$ $p=.000$). Akademik uyuma ilişkin varyansın % 27’sinin belirtilen iki değişken tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayıları dikkate alındığında kültürleşme stresinin sosyal desteğe göre akademik uyum üzerindeki etkisinin daha önemli olduğu söylenebilir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t değerlerine bakıldığında ise, hem kültürleşme stresinin ($t=8.90$, $p=.000$), hem de sosyal desteğin ($t=5.67$, $p=.000$), akademik uyumu açıklamada anlamlı etkiye sahip oldukları görülmüştür.

BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma kapsamında Konya ilinde devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin akademik uyumuna kültürleşme stresi ve sosyal desteğin etkisi incelenmiştir. Akademik uyumna kültürleşme stresi ve sosyal destek değişkenlerinin etkisini belirlemek için 298 uluslararası öğrenci araştırmaya dâhil edilmiştir. Aşağıda bu bulgulara ilişkin tartışma ve yoruma yer verilmiştir.

5.1. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri nedir?

Araştırma sonucunda öğrencilerin algılarına göre akademik uyumlarının yüksek olduğu söylenebilir. Kültürleşme stresi boyutunda öğrencilerin orta düzeyde vatan özlemine sahip oldukları, düşük düzeyde nefret algıladıkları, düşük düzeyde korku duydukları, neredeyse hiç kültür şoku yaşamadıkları, çok düşük düzeyde suçluluk algıladıkları ve homojen olmayan bir sonuca göre yüksek düzeyde ayrımcılık algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Kültürleşme stresi alt boyutlarının ortalamaları birbirleri ile kıyaslandığında en yüksek ortalamanın algılanan ayrımcılık alt boyutuna ve en düşük ortalamanın suçluluk alt boyutuna ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Algılanan sosyal destek boyutunda öğrencilerin yüksek düzeyde aile ve arkadaş desteği algıladıkları, orta düzeyde de okul desteği algıladıkları görülmüştür. Algılanan sosyal destek alt boyutlarının ortalamaları birbirleri ile kıyaslandığında öğrencilerin algıladıkları okul desteği, aile desteği ve arkadaş desteğine göre daha düşük düzeyde olduğu görülmüştür.

Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeylerine etki eden başlıca faktörler öğrencilerin cinsiyeti, ülkeleri, barınma durumları, ikamet süresi ve. Elde edilen bu bulgu literatürde doğrudan desteklenmektedir ve yapılan diğer çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Cinsiyet

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre suçluluk alt boyutu dışında akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek boyutlarına verilen cevapların kadın ve erkeklerde birbirine oldukça yakın olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar uluslararası öğrencilerin cinsiyetlerine göre akademik uyumu davranışları arasında

anlamli farklılığın olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır. Ancak suçluluk alt boyutunda ise kadın ve erkek değişkenleri arasında farkın anlamli olduğu; ortalamalar incelendiğinde de bu anlamli farkın erkeklerin lehine olduğu görölmüştür. Güçlü (1996), Park (2010), Otlu (2010) ve Zhang'in (2012) çalışmalarında elde ettikleri veriler araştırma sonucu desteklemektedir. Araştırmacılar, uluslararası öğrencilerin algıladıkları sosyal destek ve kültürleşme stresi düzeylerinin belirlenmesinde cinsiyet değişkeni üzerinde farkın anlamli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak, Rajapaksa ve Dundes (2002) uluslararası öğrencilerin algıladıkları sosyal destek ve kültürleşme stresi düzeylerine cinsiyet değişkeni etkisini belirlemek amacıyla yaptıkları araştırma sonucunda ise cinsiyet farklılığının algılanan sosyal destek ve kültürleşme stresinin yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmaya göre erkek öğrencilerin akademik uyum düzeyleri kız öğrencilere göre daha yüksektir.

Araştırmaya dâhil edilen uluslararası öğrencilerin yaşları 17-36 arasında olduğu gözlemlenmiş olup, öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri ile yaş değişkeni arasında farkın anlamli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Sümer ve diğerleri (2008) yaptıkları çalışmada yaşları küçük olan öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşırken, Zhang (2012) çalışmasında öğrencilerin yaş farklılığının kültürleşme stresi düzeyinin yordayıcısı olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Ülke Grubu

Araştırma sonucunda uluslararası öğrencilerin akademik uyumu ile ülke grupları arasında farkın anlamli olduğu görölmüştür. Buna göre Orta Doğu ülke grubundan gelen öğrencilerin Avrupa-Amerika ülke grubundan gelen öğrencilere göre akademik uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Avrupa ve Amerika ülke grubundan araştırmaya dâhil edilen uluslararası öğrencilerin çoğunun ailesi Türk uyrukludur ya da Balkan ülkelerindedir. Bu öğrencilerin çoğunluğunun anadil olarak Türkçe konuşmasına rağmen derslerde yeteri kadar başarı olamadıkları görölmektedir. Öğrencilerden elde edilen veriler kültürleşme stresi boyutu kapsamında değerlendirildiğinde Avrupa-Amerika ülke grubu ortalamasının Türki Cumhuriyetler, Afrika, Asya ve Orta Doğu ülke grupları ortalamalarından daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. Kısaca özetlemek gerekirse, Avrupa-Amerika ülke grubundan gelen

öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyleri düşük olmasına rağmen akademik uyum düzeyleri düşüktür.

Poyrazlı, Thukral ve Duru (2010) uluslararası öğrencilerin kültürleşme düzeyinde kişilik, cinsiyet, yaş ve ırk-etnik faktörlerinin etkisini belirlemek amacıyla kapsamlı bir çalışma yapmıştır. Elde edilen verilere göre, algılanan ayrımcılık, vatan özlemi, korku ve algılanan nefret alt boyutlarıyla kültürleşme stresi pozitif yönde ilişkilidir. Ayrıca ülke farklılığı da kültürleşme stresinin yordayıcısıdır. Kültürleşme stresi düzeyi en yüksek olan Afrika ülkelerinden gelen öğrencileri sırasıyla Asya ve Pasifik Adaları, Orta Doğu, Latin Amerika ve Avrupa ülke grubundan gelen öğrenciler takip etmektedir. Yeh ve Inose'nin (2003) çalışması elde edilen bu sonuçları desteklemektedir; Avrupalı öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyi Afrikalı ve Asyalı öğrencilere göre daha düşüktür.

Hanassab (2006) Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin algıladıkları ayrımcılık düzeyini belirlemek amacıyla öğrencilerin yaş, cinsiyet ve fakülte gibi değişkenlere odaklanarak araştırma yürütmüştür. Elde edilen verilere göre farklı ülkelere gelen öğrencilerin farklı düzeylerde ayrımcılık algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin, Orta Doğu ve Afrika ülkelerinden gelen öğrencilerin algıladıkları ayrımcılık ve kültürleşme stresi düzeyi diğer bölge ülkelerinden gelen öğrencilere göre daha yüksektir.

Schmader, Major ve Gramzow (2001) ve Sodowsky ve Plake (1992) tarafından yürütülen çalışmaların sonucunda elde edilen veriler Hanassab'ın (2006) araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Bu verilere göre Afrika ülkelerinden gelen öğrenciler ev sahibi ülke öğrencileri davranışlarının kendilerine karşı ön yargılı olduğunu algıladıklarından dolayı kültürleşme düzeyleri oldukça düşüktür. Avrupa grubu ülkelerinden gelen öğrencilerin kültürleşme düzeyi ise Afrika, Asya ve Güney Amerika ülke gruplarından gelen öğrencilere göre daha yüksektir. Amerika Birleşik Devletleri toplumunun kültürü, yaşam tarzı ve kullandığı diller Avrupa toplumu ile aynı ya da benzer olması, Afrika ve Asya toplumlarından oldukça farklı olması bu durumu açıklar niteliktedir.

Barınma

Bu araştırmada uluslararası öğrencilerin barınma yeri değişkenine göre akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda genel olarak üniversite/dernek yurtlarında kalan öğrencilerin akademik uyum düzeyi, aile yanında ya da kendi evinde ikamet eden öğrencilere göre daha yüksektir. Buna göre üniversite/dernek yurdunda kalan öğrenciler okul desteğini diğerlerine göre kendi evlerinde kalan öğrencilere göre daha yüksek algılamaktadır. Yurtlarda kalan öğrencilerin akademik uyum düzeyinin yüksek olmasının sebebi barınma, yeme-içme ve güvenlik desteğini üniversite kapsamında almaları şeklinde yorumlanabilir.

Faleel, Tam, Lee, Har ve Foo (2012) Malezya üniversitelerinde öğrenim gören yerli ve uluslararası öğrencilerin stres ve depresyon düzeyini belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmada algılanan sosyal destek ve başa çıkma becerisi arasında pozitif yönlü, başa çıkma becerisi ve depresyon arasında ise negatif yönlü bir ilişki saptamıştır. Buna göre ailelerinden uzakta yaşam süren yerli ve uluslararası öğrenciler finansal, barınma ve yeme-içme problemleri yaşamaktadır. Bu tür sorunlar yaşayan öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyi yüksek, algıladıkları sosyal destek ve akademik uyum düzeyi ise düşüktür.

Ailenin Eğitim Durumu

Uluslararası öğrencilerin akademik uyum, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek düzeyinin belirlenmesinde ailenin eğitim durumu değişkeni ortalamalarının birbirine oldukça yakın olduğu araştırma sonucunda görülmektedir. Grayson (2011) araştırmasında yerli ve uluslararası öğrencilerin akademik uyum düzeyini çok farklı değişkenlerin etkilediğini saptamıştır. Ailenin eğitim durumu da bu değişkenlerden birisidir. Üçüncü kuşak üniversite öğrencisi olan öğrencilerin akademik uyum düzeyi birinci kuşak üniversite öğrencilerine göre daha yüksektir.

Eğitim Finansmanı

Yükseköğrenime çeşitli kurumlardan burs ya da ailelerinden mali destek alarak devam eden uluslararası öğrencilerin akademik uyum ortalamaları birbirine çok yakındır ve aralarındaki fark anlamlı değildir. Burs desteği alan öğrenciler aile desteği alan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde ayrımcılık ve nefret algılamakta ve ayrıca

daha fazla kültür şokuna maruz kalmaktadırlar. Buna göre burs desteği alan öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyi aile desteği alan öğrencilere göre daha yüksektir. Evden uzak olmanın ve vatan özlemi çekmenin uluslararası öğrenciler üzerinde psikolojik sorunlara yol açacağı ve akademik uyumu olumsuz yönde etkileyeceği hipoteziyle yola çıkan Tochkov, Levine ve Sanaka (2010) anksiyete ve depresyonun vatan özlemi, mali destek, ders yükü ve iş bulma ile pozitif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin vatan özlemi çekmesinde öncül faktörlerden birisinden olan mali desteğin yetersiz olması kültürleşme stresi düzeyini yükseltmektedir.

Hayes ve Lin (1994), Sandhu ve Asrabadi (1994) ve Mori (2000) gibi araştırmacılar bireysel ve ailevi değişkenlerden dolayı uluslararası öğrencilerin kültürleşme deneyimlerini zorluklar ve problemlerle edindikleri sonucuna ulaşmıştır. Dil yetersizliği, finansal problemler, yeni bir eğitim sistemine uyum sağlayamama, vatan özlemi ve ayrımcılık olumsuz deneyim örnekleridir (Church, 1982: 544). Öğrencilerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları bu sorunların tür sorunların sonucunda depresyon, anksiyete ve paranoit gibi psikolojik problemler ortaya çıkmaktadır. Yetersiz finansal durum ve sosyal destek bu problemlerin tetikleyicisidir. Özetlemek gerekirse, finansal durumu yetersiz ve sosyal destek algısı düşük olan öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyi yüksek, akademik uyum ve sosyal destek algı düzeyi ise düşüktür (Walls, Frias, Kwon, Ko ve Lu, 2011).

Arkadaş Desteği

Campbell (2012) uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyokültürel uyum sağlanmasında arkadaş desteği alt boyutu etkisini gözlemlemek amacıyla Yeni Zelanda üniversitelerinde öğrenim gören Çin, ABD, Papua Yeni Gine, Singapur, Vietnam, Japonya, Almanya, Malezya ve Hindistan uyruklu öğrenciler örneklemini üzerine bir araştırma yapmıştır. “Badi projesi” şeklinde adlandırılan çalışmada 30 uluslararası öğrenciye 30 Yeni Zelandalı öğrenci eşleştirilmiş ve araştırma sonucunda arkadaş desteğinin uluslararası öğrencilerin akademik ve sosyokültürel uyumunun yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Cunnington ve Reid, 2008; Sakurai, McCall-Wolf, ve Kashima, 2010, Todd ve Nesdaletinin çalışmaları da bu sonucu desteklemektedir (Akt. Campbell, 2012). Bu araştırmalardan elde edilen verilere göre yüksek düzeyde arkadaş desteği alan öğrencilerin akademik uyum düzeyleri yüksektir.

İkamet Süresi

Wang ve Mallinckrodt (2006) Amerika Birleşik Devletleri'nin Midwest eyaletinde bulunan uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkede ikamet süresinin kültürleşme stresi düzeyi üzerindeki etkisini araştırma yapmışlardır. Elde edilen sonuca göre bu öğrencilerin kültürleşme sürecinde kısa ya da uzun süreli ikamet arasında anlamlı farkın olmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucunun aksine Zhang (2012) ise uluslararası öğrencilerin kültürleşme sürecinde kısa ya da uzun süreli ikamet arasında farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşmış, bu farkın bölge farklılığı, kampüs koşulları ve çevrede bulunan insanların davranışlarından kaynaklanabileceği varsayılmıştır.

5.2. Uluslararası öğrencilerin algılarına göre akademik uyum, kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek arasında ilişki var mıdır?

Araştırma sonucunda, akademik uyum ile kültürleşme stresinin algılanan ayrımcılık ve nefret alt boyutları arasında düşük düzeyde negatif ilişki olduğu; akademik uyum ile kültürleşme stresinin diğer alt boyutları arasında da negatif ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar dikkate alındığında uluslararası öğrencilerin kültürleşme stresi arttıkça akademik uyumun düştüğü söylenebilir. Sandhu ve Asrabadi (1994), Yeh ve Inose (2003), Poyrazlı ve diğerleri (2010) ve Hanassab (2006) yapmış oldukları çalışma sonucunda algılanan ayrımcılık ve nefretin kültürleşme stresi ile pozitif yönde ilişkili olduğunu saptamıştır. Yapılan çalışmalardan elde edilen veriler araştırma sonucu destekler niteliktedir.

Akademik uyum ile aile desteği, arkadaş desteği ve okul desteği arasında düşük düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu görülmüştür. Uluslararası öğrencilerin sırasıyla arkadaş, okul ve aileden aldıkları sosyal destek arttıkça, akademik uyum düzeylerinin de artacağı söylenebilir. Uluslararası öğrencilerin kültürleşme stresinin, algıladıkları destek ile ilişkili olduğu, özellikle okuldan alınan desteğin, kültürleşme stresinin azalması noktasında önem taşıdığı sonucuna ulaşılabilir.

Otlu (2010) uluslararası öğrencilerin akademik uyumunda cinsiyet, kültürleşme stresi, başa çıkma becerileri, kültürel uzaklık ve algılanan sosyal desteğin rolünü belirlemek amacıyla Ankara üniversitelerinde öğrenim gören uluslararası öğrenciler üzerinde araştırma yapmıştır. Elde edilen verilere göre kültürleşme stresi ve akademik uyum arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Bu durum kültürleşme stresi düzeyi

düştükçe akademik uyum düzeyi artar şeklinde yorumlanabilir. Algılanan sosyal destek ise uluslararası öğrencilerin akademik uyumuna doğrudan etki eden bir faktör değildir.

Yeh ve Inose (2003) Amerika Birleşik Devletleri'nin kuzeydoğu bölgesindeki üniversitelerde öğrenim gören ve oldukça büyük bir çeşitlilik örnekleminde oluşan uluslararası öğrencilere Sandhu ve Asrabadi (1994) tarafından geliştirilen Kültürleşme Stresi Ölçeği'ni (KSÖ) uygulamışlardır. Araştırma sonucunda öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyinin sahip oldukları kültür, dil, sosyal bağlılık ve algıladıkları sosyal desteğe bağlı olduğunu tespit etmişlerdir. Sonuç olarak algılanan sosyal destek akademik uyumun yordayıcısıdır.

Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerde kültürleşme stresi, algılanan sosyal destek ve depresyon kavramlarının ilişkisini araştırmak amacıyla yapılan çalışmada Zhang (2012) öğrencilerin algıladıkları sosyal desteğin kültürleşme stresi ve depresyonun yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca kültürleşme stresi düzeyi yüksek olan uluslararası öğrencilerin depresyon düzeylerinin de oldukça yüksek olduğu anlaşılmıştır. Buna göre akademik uyum düzeyi düşük olan öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyi yüksektir. Berry ve diğerleri (1987) kültürleşme stresi düzeyi arttıkça kişinin psikolojik sağlığını etkileyen ve depresyona neden olan olumsuz etkilerin ortaya çıkabileceği varsayımı bu sonucu desteklemektedir. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre kültürleşme stresi düzeyi düşük olan öğrencilerin sosyal ve akademik uyum düzeyleri yüksektir. Algılanan sosyal destek ağları olan “aile, arkadaş ve okul desteği” kültürleşme stresi düzeyini belirleyen başlıca faktörlerdir.

Park (2010) Afrika, Asya, İspanya ve Kafkasya ülkelerinden gelerek California üniversitelerinde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerin aile eğitim durumu, maddi durum, cinsiyet, akademik istek ve kendine güven değişkenlerinin akademik başarıya etkisini araştırmıştır. Bu araştırmaya göre ebeveynlerin eğitim durumları öğrencilerin akademik başarı düzeyine etki etmektedir. Özellikle yükseköğretim eğitimi alan İspanyol anneler, Afrikalı ve Kafkasyalı babaların çocuklarının daha çok başarılı oldukları saptanmıştır ve bu farkın kültürel faktörlerden kaynaklanabileceğini dile getirerek araştırılması gerektiğini ifade etmiştir. Afrikalı öğrencilerin başarısında ailenin maddi durumu ve İspanyol öğrencilerin başarısında ise cinsiyet değişkeninde farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca akademik istek alt boyutunda Afrikalı ve

Kafkasyalı öğrencilerin başarısında etkili olduğu; Asyalı İspanyol öğrencilerin başarısında ise etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Lee ve Çiftçi (2014) Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinde öğrenim gören Asya ülkelerinden gelen öğrencilerin sosyokültürel uyumlarında çok kültürlü kişilik, öz güven, sosyal destek ve akademik öz yeterliliğin etkisini belirlemek amacıyla çalışma yürütmüştür. Elde edilen verilere göre çok kültürlü kişilik ve öz güven sosyokültürel uyum ile pozitif yönde ilişkilidir. Çok kültürlü kişilik sosyal destek ile pozitif yönde ilişkilirken sosyal destek sosyokültürel uyuma doğrudan etki eden bir faktör değildir.

5.3. Kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek, akademik uyumun yordayıcısı mıdır?

Çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre uluslararası öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyleri ve algıladıkları sosyal desteğin akademik uyumun yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kültürleşme stresinin sosyal desteğe göre akademik uyum üzerindeki etkisinin daha önemli olduğu söylenebilir. Berry ve diğerleri (1987), Yeh ve Inose (2003) araştırmalarında elde etmiş oldukları veriler bu bulguyu doğrudan desteklemektedir.

Chavajay ve Skowronek (2008) Amerika Birleşik Devletleri Utah eyaletindeki üniversitelerde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyine etki eden faktörleri belirlemek için çalışma yapmıştır. Elde edilen verilere göre Asya (%77.7), Güney Amerika (%9.2), Avrupa (%7.7) ve Afrika (%5.4) bölgelerinden toplam 33 farklı ülkeden gelen öğrenciler dâhil edilmiştir. Algılanan ayrımcılık, yalnızlık hissi ve akademik kaygı etkenlerinin öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyinin yordayıcısı olduğu, kültürleşme stresi düzeyinin ise akademik uyumun yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Otlu (2010) yapmış olduğu araştırma sonucuna göre kültürleşme stresi ve akademik uyum arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu saptamıştır. Algılanan sosyal destek ise uluslararası öğrencilerin akademik uyumuna etki eden bir faktör değildir. Kültürleşme stresi, pozitif başa çıkma becerileri ve kültürel uzaklığın akademik uyumun yordayıcısı olduğu; cinsiyet, negatif başa çıkma becerileri, pasif başa çıkma becerileri

ve algılanan sosyal desteğin akademik uyumun yordayıcısı olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Uluslararası öğrencilerin akademik başarısında kültürel uyumun etkili olduğu sonucuna ulaşan Nasir (2012) kültürel uyum ölçeğinden yüksek puan alan öğrencilerin not ortalamalarının da yüksek olduğunu söylemektedir. Elde edilen sonuç Chen, Rubin ve Li'nin (1997) araştırması ile desteklemektedir. Araştırmacıların yapmış olduğu bu iki çalışmaya göre kültürleşme stresi akademik uyumun yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Güçlü (1996) Afrika, Latin Amerika, Orta Doğu ve Asya ülke gruplarından gelerek Pittsburgh Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası yüksek lisans öğrencilerin akademik uyumu üzerine yapmış araştırma sonucunda öğrencilerin en çok sırasıyla "İngilizce, mali destek, sağlık hizmetleri, sosyal-kişisel hizmetler, akademik kayıtlar, günlük yaşam, oryantasyon hizmetleri, öğrenci etkinlikleri, kayıt kabul ve dini hizmetler" konusunda problem yaşadıkları bilgisini elde etmiştir. Sınıfta derslerin İngilizce anlatılması, İngilizce yazı yazabilme ve konuşma problemleri, sınırlı kelime bilgisi ve Amerikan deyimleri anlayamama dil sorununu ortaya çıkarmıştır. Geliri yüksek olan iş bulma, sosyal etkinliklere katılamama ve yabancıların çalışmasına getirilen sınırlamalardan dolayı öğrencilerin mali destek konusunda sorun yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca demografik özellikler açısından öğrencilerin akademik uyum düzeyinin belirlenmesinde medeni durum, cinsiyet, yaş ve ev sahibi ülkede ikamet süresi değişkenlerinde farkın anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre kültürleşme stresi ve algılanan sosyal destek akademik uyumun yordayıcısıdır.

Li ve diğerleri (2009) uluslararası öğrencilerin akademik uyumuna etki eden faktörleri belirlemek amacıyla yaptıkları çalışma sonucunda ev sahibi ülkenin dilini kullanabilme ve toplumla sosyal iletişim kurabilme becerisinin akademik uyum düzeyini etkilediği sonucunu elde etmiştir.

Üniversite öğrencilerinin akademik uyumlarının sağlanmasında uzmanlar çevresel faktörlerin göz ardı edilemeyeceğini ve öğrencilerin desteklenmesinde bilişsel, kişisel ve kişilerarası gelişimlerinin sağlanması gerektiğini fark etmişlerdir (Pascarella ve Terenzini, 2005). Özellikle lisans öğrencilerini üniversiteye adapte ederken çevresel faktörler ve eğitim alanlarında edinilmiş deneyimler oldukça önemlidir. Glass (2012) uluslararası öğrencilerin akademik uyumuna etki eden faktörlerin daha detaylı

incelenmesi gerektiğini aktarırken, yapmış olduğu araştırma sonucunda öğrencilerin demografik özellikleri ve almış oldukları eğitimlerin akademik uyumla pozitif yönde olumlu olduğu bilgisini elde etmiştir. Liderlik programlarına, toplumsal etkinliklere, öğrenci kulübü etkinliklerine katılan ve diğer kişilerle etkileşim içerisinde olan uluslararası öğrenciler daha yüksek düzeyde akademik uyum ve başarı sağlamışlardır. Örneğin bu öğrencilerden bazıları yeterli düzeyde sosyal destek alamadıkları için akademik uyum düzeyleri de oldukça düşüktür (Moore ve Popadiuk, 2011). Elde edilen bu verilere göre öğrencilerin demografik özellikleri, kültürleşme stresi ve algıladıkları sosyal destek akademik uyumun yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılabilir.

İngiltere, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi eğitim dili İngilizce olan ülkelerde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerin İngilizce seviyelerinin akademik uyumun ve güvenlik hissinin yordayıcısı olduğu sonucuna Sawir, Marginson, Forbes-Mewett, Nyland ve Ramia (2012) yapmış oldukları çalışmada ulaşmışlardır. Öğrencilerin ev sahibi ülkedeki yaşamlarında sahip oldukları dil ve iletişim kurma yeterlilik düzeyinin, edindikleri deneyimlerin stresli olup olmayacağını belirlemektedir. Araştırma sonucuna göre çevredeki insan ve arkadaşlarıyla iletişim kuramayan uluslararası öğrenciler daha çok sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Bu ülkelerde İngilizce sadece eğitim dili değil aynı zamanda yerel yönetim, üniversiteler, sağlık kuruluşları ve yurtlarda iletişim dilidir. Ayrıca öğrencilerin İngilizce dilini konuşup yazabilmeleri karşılaştıkları sorunların hızlıca çözülmesi konusunda öncül faktördür. Malcolm ve McGregor (1995), Lee (1997), Lin ve Yi (1997) ve Nasrin (2001) yapmış oldukları araştırmalar sonucunda aynı verileri elde etmişlerdir. Bahsi geçen araştırmacıların elde ettikleri sonuçta göre kültürleşme stresi akademik uyumun yordayıcısıdır.

Cownie ve Addison (1996) İngiltere üniversitelerinde öğrenim gören uluslararası öğrencileri İngilizce yönünden destekleyen kurumlar üzerinde bir çalışma yürütmüşlerdir. Üniversitelerde hizmet veren İngilizce dil destek merkezleri uluslararası öğrencilerin İngiltereli ve diğer öğrencilerle iletişim kurmalarına ve ayrıca aldıkları eğitimde başarılı olmalarına katkı sağlayan üniversite birimlerinden birisidir. Kısacası dil desteği “sadece destek” anlamına gelmektedir. Buna göre dil desteği alan öğrencilerin kültürleşme stresi düzeyleri düşük, akademik uyum düzeyleri ise yüksektir.

Ev sahibi ülkenin dilinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin dil yeterliliği akademik başarıya etki etmektedir. Ayrıca öğrencilerin arkadaşları ve öğretim elemanları ile iletişim kurabilmeleri akademik uyum düzeyiyle paralellik göstermektedir (Bayliss ve Raymond, 2004).

Poyrazlı ve diğerleri (2004) uluslararası üniversite öğrencileri arasında kültürleşme stresi düzeyinin belirlenmesinde cinsiyet, yaş, sosyal iletişim özellikleri, ırk, sosyal destek ve İngilizce yeterliliğinin rolünü belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışma sonucunda yeterli İngilizce bilgisine sahip olma ve sosyal desteğin öğrencilerin düşük düzeyde kültürleşme stresi yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu veriye göre algılanan sosyal destek kültürleşme stresinin yordayıcısıdır.

BÖLÜM VI

ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sürecinde elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmacılar ve uygulamacılara yönelik öneriler sunulmuştur.

6.1. Araştırmacılara yönelik öneriler

1. Araştırmacılar uluslararası öğrencilerin akademik uyumuna etki eden kültürleşme stresi ve sosyal destek dışındaki değişkenleri inceleyebilir.
2. Araştırmacılar kültürleşme stresi ve sosyal destek düzeyini etkileyen sebepler üzerine araştırmalar yapabilir.
3. Uluslararası öğrencilerin akademik uyumuna kültürleşme stresi ve sosyal desteğin etkisini araştıran bu çalışma nitel araştırmalarla desteklenebilir.
4. Araştırmacılar farklı illerde ve üniversitelerde benzer çalışmaların yapılması konu ile ilgili Türkiye'deki durumun daha net bir biçimde ortaya koyabilir.

6.2. Uygulayıcılara yönelik öneriler

1. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre Konya ilinde bulunan dört üniversite, uluslararası öğrencilere akademik ve sosyal alanda daha fazla danışmanlık hizmeti sunması gerektiği anlaşılmaktadır.
2. Öğrencilerin karşılaşılabilecekleri olası problemlere karşı ve akademik uyumun desteklenmesi için geniş bir oryantasyon programı düzenlenmelidir.
3. Uluslararası öğrencilerin desteklenmesi ve cesaretlendirilmesi için daha fazla akademik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin sunulması önerilmektedir.
4. Uluslararası öğrencilerin yaşamları ve karşılaştıkları problemler kampüs içerisinde ve çevresinde gözlemlenerek duruma uygun strateji geliştirilmelidir.
5. Konu hakkında örnek öğrenciler seçilip yaşadıkları problemler, sağlanan destek ve gelişme sürecinin takip edilmesi önemlidir. Farklı öğrencilerin aynı problemlerle karşılaşmasını önlemek amacıyla bu tür süreçlerin üniversitelerde üst makamlara ve diğer ilgili birimlere rapor edilmesinin faydalı olacağına inanılmaktadır.

6. Üniversitelerde uluslararası öğrenci ofisleri ve kulüpleri gibi birimler oluşturularak öğrencilerin algıladığı bireysel ve sosyal yalnızlık hissi ortadan kaldırılabılır.
7. Yükseköğretim kurumlarında uluslararası öğrenci sayısının artmasıyla üniversitelerin bu öğrencilere daha fazla sosyal ve akademik düzeyde fırsatlar sunması gerekir.
8. Üniversite bünyesinde hizmet veren öğretim elemanları ve danışmanlar öğrencileri bilişsel, kişisel ve kişilerarası etkileşim yönünden desteklemeleri gerektiği yadsınamaz bir gerçektir.
9. Üniversitelere farklı ülkelerden çok sayıda öğrenci alınmak istenmesi bu konuda ulusal bir politikanın belirlenmesini zorunlu kılmaktadır.
10. Uluslararası öğrencilerin akademik uyum ve başarı düzeyinin yüksek olmasını sağlamak için kültürleşme stresi düzeyine etki eden eğitim kalitesi, dil yeterliliği, barınma, finansal ve sosyal destek faktörlerini belirleyerek strateji geliştirilmelidir

KAYNAKÇA

- Adelegan, F. O. ve Parks, D. J. (1985). Problems of transition for African students in an American University. *Journal of College Student Personnel*, 26: 504-508.
- Al-Sharideh, K. A. ve Goe, W. R. (1998). Ethnic community within the university: An examination of factors influencing the personal adjustment of international students. *Research in Higher Education*, 39: 699-725.
- Anderson, B., Benjamin, H. ve Fuss, M. A. (1994). The determinants of success in university introductory economics courses. *Journal of Economic Education*, 25: 99-119.
- Anderson, L. E. (1994). A new look at an old construct: Cross-cultural adaptation. *International Journal of Intercultural Relations*, 18: 293-32.
- Aronowitz, M. (1992). Adjustment of immigrant children as a function of parental attitudes to change. *International Migration Review*, 26: 86-110.
- Aydın, F. (1997). Intercultural adjustment as predicted by attachment and personality variables. *Unpublished doctoral dissertation, Boston University*.
- Babiker, I. E., Cox, J. L. ve Miller, P. M. (1980). The measurement of cultural distance and its relationship to medical consultations, symptomatology and examination performance of overseas students at Edinburgh University. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 15:109-116.
- Baker, R. W. ve Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 31: 179-189.
- Bandura, A. (1995). Exercise of personal and collective efficacy in changing societies. Bandura, A., (Ed.), *Self-efficacy in changing societies*, 1-45. New York: Cambridge University Press.
- Beiser, M., Barwick, C., Berry, J. W., Costa, G., Fantino, A., Ganesan, S., Lee, C., Milne, W., Naidoo, J., Prince, R., Tousignant, M. ve Vela, E. (1988). *Mental health issues affecting immigrants and refugees*. Ottawa: Health and Welfare Canada.
- Berry, J. W. (1987). The comparative study of cognitive abilities. Irvine, S.H. and Newstead, S. (Eds.), *Intelligence and Cognition: Contemporary Frames of Reference*. Dordrecht: Nijhoff.
- Berry, J. W., Kim, U., Minde, T. ve Mok, D. (1987). Comparative studies of acculturative stress. *International Migration Review*, 21: 491-511.
- Berry, J. W. (1992). Acculturation and adaptation in a new society. *International Migration*, 30: 69-85.
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46: 5-68.

- Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29: 697–712.
- Berry, J. W. (2006). Stress perspectives on acculturation. Sam, D. L. & Berry, J. W. (Eds.), *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*, 43–57. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bevis, T. B. (2002). At a glance: International students in the United States. *International Educator*, 11: 12–17.
- Brislin, R. ve Yoshida, T. (1994). *Intercultural communication training: An introduction*. CA: Sage Publications.
- Black, J. S. (1989). Locus of control, social support, stress and adjustment in international transfers. *Pacific Journal of Management*, 7: 1–29.
- Bourhis, R. Y., Moise, L. C., Perreault, S. ve Senecal, S. (1997). Towards an interactive acculturation model: A social psychological approach. *International Journal of Psychology*, 32: 369–386.
- Burns, R. (1991). Study and stress among first year overseas students in an Australian university. *Higher Education Research and Development*, 10: 61-77.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Campbell, N. (2012). Promoting intercultural contact on campus: A project to connect and engage international and host students. *Journal of Studies in International Education*, 16: 205-227.
- Can, N. (1996). Türkiye’de yüksek öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları ve örgütsel yapı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7: 503-512.
- Carlin, J. (1990). Refugee and immigrant populations at special risk: Women, children and the elderly. Holtzman, W.H. & Bornemann, T. (Eds.), *Mental Health of Immigrants and Refugees*. Austin: Hogg Foundation for Mental Health.
- Chapman, J., Hughes, P. ve Wyld, C. (1992). Monitoring student progress: A framework for improving student performance and reducing attrition in higher education. *Hobart, Tasmania: National Clearinghouse for Youth Studies*.
- Chavajay, P. ve Skowronek, J. (2008). Aspects of acculturation stress among international students attending a university in the USA. *Psychological Reports*, 103: 827-835.
- Chen, C. P. (1999). Common stressors among international college students: Research and Counselling Implications. *Journal of College Counselling*, 2: 49-65.

- Cheng, E. H-J. (1999). *A study of international students' adjustment problems at the university of South Dakota*. Unpublished doctoral dissertation, University of South Dakota.
- Church, A. T. (1982). Sojourner adjustment. *Psychological Bulletin*, 91, 540-572.
- Clark, E. E. ve Ramsay, W. (1990). Problems of retention in tertiary education. *Education Research and Perspectives*, 17: 47-57.
- Coffman, D.L. ve Gilligan, T.D. (2003). Social support, stress, and self-efficacy: Effects on students' satisfaction. *Journal of College Student Retention*, 4: 53-66.
- Cohen, S. ve Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98: 310-357.
- Cownie, F. ve Addison, W. (1996). International students and language support: a new survey. *Studies in Higher Education*, 21: 221-231.
- Çelikkaya, H. (1993). Kültür ve Eğitim. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5: 23-30.
- Çetinsaya, G. (2014). *Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası*. Anadolu Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü.
- Desa, A., Yusooff, F. ve Abd Kadir, N. B. (2012). Acculturative Stress Among International Postgraduate Students at UKM. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 59: 364-369.
- Dey, E. L. (1997). Undergraduate Political Attitudes: Peer Influence in Changing Social Contexts. *The Journal of Higher Education*, 68: 398-41.
- Faleel, SF, Tam CL, Lee TH, Har WM. ve Foo, YC, (2012). Stress, perceived social support, coping capability and depression: a study of local and foreign students in the Malaysian context. *International journal of social and Human Sciences*, 6: 8-14.
- Flannery, P., Reise, S. P. ve Yu, J. (2001). An empirical comparison of acculturation models. *Society for Personality and Social Psychology*, 27: 1035-1045.
- Furnham, A. ve Shiekh, S. (1991). Gender, generation and social support correlates of mental health in Asian immigrants. *International Journal of Social Psychiatry*, 39: 23-33.
- Gall, T. L., Evans, D. R. ve Bellerose, S. (2000). Transition to first-year University: Patterns of change in adjustment across life domains and time. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 19: 544-567.
- Gerdes, H. ve Mallinckrodt, B. (1994). Emotional, social, and academic adjustment of college students: A longitudinal study of retention. *Journal of Counselling and Development*, 72: 281-288.

- Ghuman, P. A. S. (1991). Best or worst of two worlds? A study of Asian adolescents. *Educational Review*, 33: 121-132.
- Gilbert, S. (2000). *Japanese students in American higher education: A cross-cultural analysis of academic culture*. An unpublished monograph in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Arts in International Comparative Education at Stanford University, Stanford.
- Glass, C. R. (2012). Educational experiences associated with international students' learning, development, and positive perceptions of campus climate. *Journal of Studies in International Education*, 16: 228-251.
- Gottlieb, B. H. ve Bergen A. E. (2009). Social support concepts and measures. *Journal of Psychosomatic Research*, 69: 511-520.
- Gresham, R. (2003). Interaction between international students and local communities: Can we make it happen, and if so, what are the outcomes for the students, communities and university? *Journal of the Australia and New Zealand Student Services Association*, 21: 20-34.
- Gullekson, N. L. (2007). *Cultural Distance, Perception of Emotional Display Rules, And Their Influence on Sojourner Adjustment*: Ohio University.
- Güçlü, N. (1996). Yabancı öğrencilerin uyum problemleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12: 101-110.
- Gülner, B. (2011). Yabancı öğrencilerde kültürleşme ve medya kullanımı. *Yeditepe University Global Media Journal*, 3: 52-68.
- Gülner, B. ve Balcı Ş. (2010). *Yeni medya ve kültürleşen toplum*. İstanbul: Literatürk Yayınları.
- Günay, D. (2011). Türk yükseköğretiminin yeniden yapılandırılması bağlamında sorunlar, eğilimler, ilkeler ve öneriler-I. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3: 113-121.
- Günay, D. ve Günay, A. (2011). 1933'ten günümüze Türk yükseköğretiminde niceliksel gelişimler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1: 1-22.
- Hale, C. J., Hannum, J. W. ve Espelage, D. L. (2005). Social support and physical health: the importance of belonging. *Journal of American College Health*, 53: 276-284.
- Hanassab, S. (2006). Diversity, international students, and perceived discrimination: implications for educators and counselors. *Journal of Studies in International Education*, 10: 157-172.
- Hartnett, N., Romcke, J. ve Yap, C. (2004). Student performance in tertiary-level accounting: An international student focus. *Accounting and Finance*, 44: 163-185.

- Hau, K. T. ve Salili, F. (1996). Prediction of academic performance among Chinese students: Effort can compensate for lack of ability. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 65: 83-94.
- Hayes, R. L. ve Lin, H. R. (1994). Coming to America: Developing social support systems for international students. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 22: 7-16.
- Head, P. (1990). *Performance Indicators and Quality Assurance*. London: Council for National Academic Awards.
- Kara, Ö. (2009). *Yükseköğretimde barınma sorunu Türkiye’de öğrenci yurtları ve dünyadan örnekler*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Karaoğlu, F. (2007). *Yabancı uyruklu öğrencilerde uyma davranışı: Tömer örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Kartal, S. (2003). *İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Örgütsel Sosyalleşme Düzeyleri (Ankara İli Örneği)* Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal and coping*. Springer Publishing Company.
- Lecompte, D., Kaufman, L. ve Rousseeuw, P. (1983). Search for the relationship between interrupted university attendance of first year students and some psychosocial factors. *Acta Psychiatrica Belgica*, 83: 609-617.
- Lee, D. (1997). What teachers can do to relieve problems identified by international students. *New Directions for Teaching and Learning*, 70, 93-100.
- Lee, J. ve Ciftci, A., 2014. Asian international students’ socio-cultural adaptation: Influence of multicultural personality, assertiveness, academic self-efficacy, and social support. *International Journal of Intercultural Relations*, 3897-105.
- Lee, J. ve Rice, C. (2007). Welcome to America? International student perceptions of discrimination. *Higher Education*, 53: 381-409.
- Li, A. ve Gasser, M. B. (2005). Predicting Asian international students’ sociocultural adjustment: A test of two mediation models. *International Journal of Intercultural Relations*, 29: 561-576.
- Li, G., Chen, W. ve Duanmu J-L. (2009) Determinants of international students’ academic performance a comparison between Chinese and other international students. *Journal of Studies in International Education*, 14: 389-405.
- Lin, J-C. G. ve Yi, J. K. (1997). Asian international students’ adjustment issues and program suggestions. *College Student Journal*, 31: 473-480.
- Lysgaard, S. (1955). Adjustment in a foreign society: Norwegian Fulbright grantees visiting the United States. *International Social Science Bulletin*, 7: 189-190.

- Malcolm, I. G. ve McGregor, A. L. (1995). Worlds apart. An investigation of linguistic and cultural factors affecting communication between NESB and Edith Cowan University staff. Perth, Australia: Centre for Applied Language Research, Edith Cowan University.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50: 370-396
- McInnis, C., James, R. ve McNaught, C. (1995). *First Year on Campus: Diversity in the Initial Experiences of Australia Undergraduates*. Melbourne: University of Melbourne Press.
- McKenzie, K. ve Gow, K. (2004). Exploring first-year academic achievement through structural equation modelling. *Learning and Individual Differences*, 14: 107-123.
- McKenzie, K. ve Schweitzer, R. (2001). Who succeeds at university? Factors predicting academic performance in first year Australian university students. *Higher Education Research and Development*, 20: 21-33.
- Misra, R., Crist, M. ve Burant, C.J. (2003). Relationships among the life stress, social support, academic stressors, and reactions to stressors of international students in the United States. *International Journal of Stress Management*, 10: 137-157.
- Msengi, I. G. (2003). Sources of stress and its impact on health behaviors and academic performance of international students at a comprehensive Midwestern University. *International Journal of Global Health and Health Disparities*, 5: 55-69.
- Mori, S. (2000). Addressing the mental health concerns of international students. *Journal of Counseling and Development*, 78: 137-144.
- Nahavandi, A. ve Malekzadeh, A.R. (1988) Acculturation in mergers and acquisitions. *Academy of Management Review*, 13: 79-90.
- Nasir, M. (2012). Effects of cultural adjustment on academic achievement of international students. *Journal of Elementary Education*, 22: 95-103.
- Nasrin, F. (2001). International female graduate students' perceptions of their adjustment experiences and coping strategies at an urban research university. Retrieved from Eric database.
- Nesic, A., Choi, C. C. ve Anderson, D. (2009). Social connections for international students and spouses. Evans, N. & Andrade, M. (Eds.), *International students: Strengthening a critical resource*, 199-207. Lanham, MD: American Council on Education/Rowman & Littlefield Education.
- Oudenhoven, J. P. V. ve Zee, K. I. V. (2002). Predicting multicultural effectiveness of international students: the multicultural personality questionnaire. *International Journal of Intercultural Relations*, 6: 679-694.

- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- Özer, M., Gür, B. ve Küçükcan, T. (2011). Kalite güvencesi: Türkiye yükseköğretimi için stratejik tercihler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2: 59-65.
- Özoğlu, M., Gür, B. S. ve Coşkun, İ. (2012). *Küresel Eğilimler Işığında Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler*. Ankara: SETA.
- Pan, J., Wong, D. F. K., Joubert, L. ve Chan, C. L. W. (2007). Acculturative stressor and meaning of life as predictors of negative affect in acculturation: a cross-cultural comparative study between Chinese international students in Australia and Hong Kong. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 41: 740-750.
- Park, H. S. (2010). Factors associated with academic achievement of academically talented students: A comparison of four ethnic groups. *California Educational Research Association*.
- Pan, J., Wong, D. F. K., Joubert, L. ve Chan, C. L. W. (2007). Acculturative stressor and meaning of life as predictors of negative affect in acculturation: a cross-cultural comparative study between Chinese international students in Australia and Hong Kong. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 41: 740-750.
- Pantelidou, S. ve Craig, T. K. J. (2006). Culture shock and social support: A survey in Greek migrant students. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 41: 777–781.
- Pedersen, P. (1991). Counseling international students. *The Counseling Psychology*, 19: 10-58.
- Pascarella, E. T. ve Terenzini, P. T. (1991). *How college affects students: A third decade of research*. Indianapolis, IN: Jossey-Bass.
- Pestonjee, D. M., (2003). *Second handbook of psychological and social instruments*. New Delhi: Concept Publishing Company.
- Pokay, P. ve Blumenfeld, P. (1990). Predicting achievement early and late in the semester: The role of motivation and use of learning strategies. *Journal of Educational Psychology*, 82: 41-50.
- Polat, F. (2012). *Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi.
- Poyrazlı, S., Arbona, C., Nora, A., McPherson, R. ve Pisecco, S. (2002). Relation between assertiveness, academic self-efficacy, and psychosocial adjustment among international graduate students. *Journal of College Student Development*, 43: 632-643.
- Poyrazlı, S., Kavanaugh, P. R., Baker, A. ve Al-Timimi, N. (2004). Social support and demographic correlates of acculturative stress in international students. *Journal of College Counseling*, 7: 73-82.

- Rajakaksa, S. ve Dundes, L. (2002). It's a long way home: International student adjustment to living in the United States. *College Student Retention*, 4: 15-28.
- Ramsay, S., Jones, E. ve Barker, M. (2007). Relationship between adjustment and support types: Young and matured-aged local and international first year university students. *Higher Education*, 54: 247-265.
- Redfield R., Linton R. ve Herskovits, M. J. (1936). Memorandum for the study of acculturation. *American Anthropologist*, 38: 149-152.
- Rhine, S. L. (1989). The effect of state mandates on student performance. *American Economic Review*, 79: 231-235.
- Rice, K. G., Choi, C. C., Zhang, Y., Morero Y. I. ve Anderson D. (2013) Self-Critical Perfectionism, Acculturative Stress, and Depression Among International Students. *The Counseling Psychologist* 4: 575-600.
- Robertson, M., Line, M., Jones, S. ve Thomas, S. (2000). International students, learning environments and perceptions: A case study using the Delphi technique. *Higher Education Research and Development*, 19: 89-102.
- Rudmin, F. W. (2003). Critical history of the acculturation psychology of Assimilation, Separation, Integration, and Marginalization. *Review of General Psychology*, 7: 3-37.
- Rukancı, H. ve Anameriç, H. (2004). Ortaçağda ilk üniversiteler: stadium generale. *Felsefe Dünyası*, 39: 170-186.
- Sam, D. L. ve Berry, J. W. (1995). Acculturative stress among young immigrants in Norway. *Scandinavian Journal of Psychology*, 36: 10-24.
- Sarason, I. G. ve Sarason, B. R. (1982). Concomitants of social support: Attitudes, personality characteristics, and life experiences. *Journal of Personality*, 50: 331-344.
- Sawir, E., Marginson, S., Forbes-Mewett, H., Nyland, C. ve Ramia, G. (2012). International student security and English language proficiency. *Journal of Studies in International Education*, 16: 434-454.
- Searle, W. ve Ward, C. (1990). The prediction of psychological and sociocultural adjustment during cross-cultural transitions. *International Journal of Intercultural Relations*. 14: 449-464.
- Shahmirzadi, A. (1989). *The self-perceived problems of Middle Eastern students attending the George Washington University*. Unpublished doctoral dissertation, George Washington University.
- Spaulding, S. ve Flack, M. (1976). *The world's students in the United States*. New York: Praeger Publishers.

- Spencer-Oatey, H. ve Xiong, Z. (2006) Chinese students' psychological and sociocultural adjustments to Britain: an empirical study. *Language, Culture and Curriculum*, 19: 37-53.
- Sodowsky, G. R. ve Plake, B. S. (1992). A study of acculturation differences among international people and suggestions for sensitivity to within group differences. *Journal of Counseling and Development*, 71: 53-59.
- Sumer, S., Poyrazli, S. ve Grahame, K. (2008). Predictors of depression and anxiety among international students. *Journal of Counseling & Development*, 86: 429-437.
- Tao, S., Dong, Q., Pratt, M., Hunsberger, B. ve Pancer, S.M. (2000). Social support: Relations to coping and adjustment during the transition to university in the People's Republic of China. *Journal of Adolescent Research*, 15: 123-144.
- Tekelioğlu, S., Başer, H., Örtlek, M. ve Aydınli C. (2012). Uluslararası öğrencilerin ÷lke ve üniversite seçiminde etkili faktörler: Vakıf üniversitesi örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4: 191-200.
- Terenzini, P. ve Pascarella, E. (1978). The relation of students' precollege characteristics and freshman year experience to voluntary attrition. *Research in Higher Education*, 9: 347-366.
- Tochkov, K., Levine, L. ve Sanaka, A. (2010). Variation in the prediction of cross-cultural adjustment by Asian-Indian students in the United State. *College Student Journal*, 44: 677-689.
- Toyokawa, T. ve Toyokawa, N. (2002): Extracurricular activities and the adjustment of Asian international students: A study of Japanese students. *International Journal of Intercultural Relations*, 26: 363-79.
- Varner, I. ve Beamer, L. (1995). *Intercultural communication in the global workplace*. Irwin: McGraw-Hill.
- Verthelyi, R. F. D. (1995). International student's spouses: Invisible sojourners in the culture shock literature. *International Journal of Intercultural Relations*, 19: 387-411.
- Wall, J. A., Frias, L. V., Kwon, K., Ko, M. ve Lu, T. (2011). Living life in two worlds: acculturative stress among Asian international graduate student parents and spouses. *Journal of Comparative Family Studies*, 42: 455-478.
- Wang, J. (2003). "A study of the adjustment of international graduate students at American universities, including both resilience characteristics and traditional background factors". Electronic Theses, Treatises and Dissertations. Paper 1270.
- Wang, C. C. ve Mallinckrodt, B. (2006). Acculturation, attachment, and psychosocial adjustment of Taiwanese international students. *Journal of Counseling Psychology*, 53: 422-433.

- Wanous, J. P. (1992). *Organizational entry: recruitment, selection, orientation, and socialization*, 2nd Ed. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Wanous, J. P. ve Reichers, A. E. (2000). New employee orientation programs. *Human Resources Management Review*, 10: 4.
- Ward, C., Bochner, S. ve Furnham, A. (2001). *The psychology of culture shock*, 2nd Ed. London: Routledge.
- Ward, C., ve Kennedy, A. (1992). Locus of control, mood disturbance, and social difficulty during cross-cultural transitions. *International Journal of Intercultural Relations*, 16: 175–194.
- Ward, C. ve Kennedy, A. (1995). Crossing cultures: The relationship between psychological and sociocultural dimensions of cross-cultural adjustment. In J. Pandey, D. Sinha, & P. Bhawuk (Eds.). *Asian contributions to cross-cultural psychology*. New Delhi: Sage.
- Ward, C. ve Kennedy, A. (1999). The measurement of sociocultural adaptation. *International Journal of Intercultural Relations*, 23: 659-677
- Wardlow, G. (1999). International students of agriculture in U.S. institutions precursors to academic success. *Journal of Agricultural Education*, 30: 17-22.
- Webb, V. ve Read, J. (2000, September). The challenge of cultural heterogeneity to educational development. Paper presented at LAOIII Conference, Pretoria, South Africa.
- Weiner, B. (1990). History of motivational research in education. *Journal of Educational Psychology*, 82: 616-622.
- Williams, C. L. ve Berry, J. W. (1991). Primary prevention of acculturative stress among refugees: Application of psychological theory and practice. *American Psychologist*, 46, 632–641.
- Williams, M. L., Waldauer, C. ve Duggal, V. G. (1992). Gender differences in economic knowledge: An extension of the analysis. *Journal of Economic Education*, 23: 219-231.
- Yang, R. P., Noels, K. S. ve Saumure, K. D. (2005). Multiple routes to cross-cultural adaptation for international students: Mapping the paths between self-construal, English language confidence, and adjustment. *International Journal of Intercultural Relations*, 30: 487-506.
- Yazıcı, E. (2003) *Türk Üniversite Gençliği*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Ye, J., (2006). Traditional and online support networks in the cross-cultural adaptation of Chinese international students in the United States. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 863–876.

- Yeh, C. J. ve Inose, M. (2003). International students' reported English fluency, social support satisfaction, and social connectedness as predictors of acculturative stress. *Counseling Psychology Quarterly*, 16: 15–28.
- Yusoff, Y. M. ve Chelliah, S. (2010). Adjustment in international students in Malaysian public university. *International Journal of Intercultural Relations*.
- Zhang, Y. (2012). *An examination of acculturative stress, perceived social support and depression among Chinese international students*. Child and Family Studies - Theses. Paper 3. Syracuse University.
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G. ve Farley, G. K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of Personality Assessment*, 52: 30-41.

EKLER

EK 1: Kullanılan ölçekler

EK 2: Ölçek uygulama izinleri

EK 3: Özgeçmiş

EK 1: Kullanılan ölçekler

Dear International Students,
 The purpose of this survey is to investigate the role of acculturative stress and perceived social support in academic adjustment of international students. Please read each statement carefully that fill the blanks in Section I and mark the appropriate option in Section II. It is estimated that this survey will take you 20 minutes.
 Thanks for your cooperation.

Assist. Prof. Dr. Ayşe Neğiş Işık
 Ümit Cura

SECTION I

The following information will remain confidential and is designed to help give the researcher some background on the college students participating in this research study. Please mark the appropriate answer to each question.

<p>1. Age : _____</p> <p>2. Gender : ☐ Female ☐ Male</p> <p>3. Country : _____</p> <p>4. Continent : _____</p> <p>5. University : ☐ Selçuk University ☐ N. Erbakan University ☐ Mevlana University ☐ KTO Karatay University</p> <p>6. Education : ☐ Graduate ☐ Undergraduate</p> <p>7. Faculty : ☐ Education ☐ Engineering ☐ Medicine ☐ Health Sciences ☐ Law ☐ Arts ☐ Fine Arts ☐ Sciences ☐ Dentistry ☐ Agriculture ☐ Theology ☐ Technology ☐ Veterinary ☐ Business Adm. ☐ Tourism ☐ _____</p> <p>8. Year : ☐ Freshman (1) ☐ Sophomore (2) ☐ Junior (3) ☐ Senior (4) ☐ Other: _____</p> <p>9. Language : ☐ English is my native language. ☐ English is my second language. ☐ Turkish is my native language. ☐ Turkish is my second language.</p>	<p>10. What is your current living environment? ☐ Residence hall/dorm/on campus housing ☐ Apartment or rented house ☐ Fraternity or sorority house ☐ Own your own home ☐ Live with parents/guardians ☐ Other: _____</p> <p>11. Which of the following best describes you: ☐ I am a first generation college student in my family. ☐ I am a second generation college student in my family. ☐ I am a third/more generation college student in my family.</p> <p>12. My college expenses are paid by: ☐ Me through financial aid etc. ☐ Me through savings, trust funds etc. ☐ Me through employment ☐ My parents/guardians (not loans) ☐ My parents/guardians through loans ☐ Other: _____</p> <p>13. Are you currently receiving grant or fellowship funds? ☐ Yes ☐ No</p> <p>14. What is your current GPA? ☐ 3.50 - 4.00 ☐ 3.00 - 3.49 ☐ 2.50 - 2.99 ☐ 2.00 - 2.49 ☐ 1.50 - 1.99 ☐ 1.00 - 1.49 ☐ Below 1.00</p>
--	--

SECTION II

1. ACADEMIC ADJUSTMENT

Academic adjustment is modification in how students participate in classes and activities. It is a process that is influenced by many factors including personal, familial and social as well as cognitive, intelligence and academic competence.

Academic Adjustment Scale Items	Yes	No
1 I like studies of college (university).		
2 I easily follow the topic taught in the class.		
3 I feel difficult to concentrate in study.		
4 I do not know why I feel asleep in the class.		
5 I feel difficulty in expressing my views in writing.		
6 I give correct answers to questions asked in the class.		
7 After college studies I take interest at my studies at home.		
8 I get nervous during examination days.		
9 I am afraid of my teachers.		
10 Often my teachers encourage me.		
11 Usually my colleagues abuse me.		
12 I have a few friends in my colleagues.		
13 I feel that the behaviour of my teachers are partial.		
14 Usually my colleagues make fun of me.		
15 Sometimes I think to leave the school.		
16 Usually I miss class due to my colleagues.		
17 I take part in sports and games along with my studies.		
18 I get disturbed while sitting in class.		

2. ACCULTURATIVE STRESS								
Acculturative Stress is conceptually defined as a stress reaction in response to life events that are rooted in the experiences of acculturation the psychological difficulties in adapting to a new culture or negative psychosocial consequences resulting from unfamiliarity with new customs and social norms.								
Acculturative Stress Scale Items		Strongly Disagree	Somewhat Disagree	Neutral	Somewhat Agree	Strong Agree		
19	I feel that my people are discriminated against.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
20	I am treated differently because of my race.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
21	I am treated differently because of my color.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
22	Many opportunities are denied to me.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
23	I am treated differently in social situations.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
24	Others are biased toward me.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
25	I feel low because of my cultural background.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
26	I feel that my status in this society is low due to my cultural background.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
27	I do not feel any sense of belonging here.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
28	I feel that I receive unequal treatment.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
29	I am denied what I deserve.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
30	I feel angry that my people are considered inferior here.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
31	I feel some people do not associate with me because of my ethnicity.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
32	Homesickness bothers me.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
33	I feel sad living in unfamiliar surroundings.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
34	I miss the people and country of my origin.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
35	I feel sad living my relatives behind.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
36	People show hatred toward me nonverbally.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
37	People show hatred toward me verbally.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
38	People show hatred me through actions.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
39	Others are sarcastic toward my cultural values.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
40	Others do not appreciate my cultural values.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
41	I fear for my personal safety because of my different cultural background.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
42	I feel insecure here.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
43	I frequently relocate for fear of others.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
44	I generally keeps a low profile due to fear.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
45	I feel uncomfortable to adjust to new foods.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
46	Multiple pressures are placed on me after migration.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
47	I feel uncomfortable to adjust to new cultural values.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
48	I feel guilty to leave my family and friends behind.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
49	I feel guilty that I am living a different lifestyle here.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
50	I feel nervous to communicate in Turkish.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
51	I feel intimidated to participate in social activities.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
52	It hurts when people do not understand my cultural values.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
53	I feel sad to consider my people's problems.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
54	I worry about my future for not being able to decide whether to stay here or to go back.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
3. PERCEIVED SOCIAL SUPPORT								
Perceived Social Support is verbal and nonverbal communication between recipients and providers that reduces uncertainty about the situation, the self, the other, or the relationship and functions to enhance a perception of personal control in one's life experience.								
Perceived Social Support Scale Items		Very Strongly Disagree	Strongly Disagree	Mildly Disagree	Neutral	Mildly Agree	Strongly Agree	Very Strongly Agree
55	My family really tries to help me.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
56	I can get the emotional help and support I need from my family.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
57	I can talk about my problems with my family.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
58	My family is willing to help me make decisions.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
59	I have friends with whom I can share my joys and sorrows.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
60	My friends really tries to help me.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
61	I can talk about my problems with my friends.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
62	I can count on my friends when things go wrong.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
63	International students center with members on campus is available when I need it.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
64	I can talk about my problems with members in international students organization.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
65	I trust university would offer me help when I need it.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

EK 2: Ölçek uygulama izinleri

Sayı : 38190701/180
Konu : Anket Çalışması Hakkında

24/04/2014

T.C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Yüksek Lisans Programı 510112018 numaralı tezli yüksek lisans öğrencisi Ümit CURA, "Uluslararası Öğrencilerin Akademik Uyumunda Kültürleşme Stresi ve Sosyal Desteğin Rolü" adlı konuda tez çalışması yapmaktadır. Anket örneği ekte sunulmuş olan, iletişim bilgilerinin aşağıda belirtildiği öğrencimizin bahsi yapılan konuda Üniversitenizde eğitim gören uluslararası öğrencilere anket çalışması yapabilmesi için gerekli iznin verilmesi hususunu arz ederim.

Prof. Dr. Bahattin ADAM
Rektör

Ek : 1 Adet Anket Örneği
Adı / Soyadı : Ümit CURA
E- Mail : ucura@mevlana.edu.tr
Cep Telefon : 0554 884 84 34

24.04.2014 Yazı İşl. S.BULUT
24.04.2014 Gn. Sek. Ö.BİLGİÇLİ
Adres: Yeni İstanbul Cad. No: 235 42003 Selçuklu / KONYA Tel: 0332 444 4243 Faks: 0332 241 11 11 www.mevlana.edu.tr

MEVLANA
ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 38190701/179
Konu : Anket Çalışması Hakkında

24/04/2014

T.C.
KARATAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Yüksek Lisans Programı 510112018 numaralı tezli yüksek lisans öğrencisi Ümit CURA, "Uluslararası Öğrencilerin Akademik Uyumunda Kültürleşme Stresi ve Sosyal Desteğin Rolü" adlı konuda tez çalışması yapmaktadır. Anket örneği ekte sunulmuş olan, iletişim bilgilerinin aşağıda belirtildiği öğrencimizin bahsi yapılan konuda Üniversitenizde eğitim gören uluslararası öğrencilere anket çalışması yapabilmesi için gerekli iznin verilmesi hususunu arz ederim.

Prof. Dr. Bahattin ADAM
Rektör

Ek : 1 Adet Anket Örneği
Adı / Soyadı : Ümit CURA
E- Mail : ucura@mevlana.edu.tr
Cep Telefon : 0554 884 84 34

24.04.2014 Yazı İşl. S.BULUT
24.04.2014 Gn. Sek. Ö.BİLGİÇLİ
Adres: Yeni İstanbul Cad. No: 235 42003 Selçuklu / KONYA Tel: 0332 444 42 43 Faks: 0332 241 11 11 www.mevlana.edu.tr

MEVLANA
ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 38190701/178
Konu : Anket Çalışması Hakkında

24/04/2014

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Yüksek Lisans Programı 510112018 numaralı tezli yüksek lisans öğrencisi Ümit CURA, "Uluslararası Öğrencilerin Akademik Uyumunda Kültürleşme Stresi ve Sosyal Desteğin Rolü" adlı konuda tez çalışması yapmaktadır. Anket örneği ekte sunulmuş olan, iletişim bilgilerinin aşağıda belirtildiği öğrencimizin bahsi yapılan konuda Üniversitenizde eğitim gören uluslararası öğrencilere anket çalışması yapabilmesi için gerekli izin verilmesi hususunu arz ederim.

Prof. Dr. Bahattin ADAM
Rektör

Ek : 1 Adet Anket Örneği
Adı / Soyadı : Ümit CURA
E- Mail : ucura@mevlana.edu.tr
Cep Telefon : 0554 884 84 34

24.04.2014 Yazı İşl. S.BULUT
24.04.2014 Gn. Sek. Ö.BİLGİÇLİ
Adres: Yeni İstanbul Cad. No: 235 42003 Selçuklu / KONYA Tel: 0332 444 42 43 Faks: 0332 241 11 11 www.mevlana.edu.tr

Sayı : 80769840/035
Konu: Anket Çalışması

17/04/2014

REKTÖRLÜK MAKAMINA

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Yüksek Lisans Programı 510112018 numaralı tezli yüksek lisans öğrencisi Ümit CURA, “*Uluslararası Öğrencilerin Akademik Uyumunda Kültürleşme Stresi ve Sosyal Desteğin Rolü*” adlı konuda tez çalışması yapmaktadır. Adı geçen öğrencinin bahsi yapılan konuda ilimizde bulunan yükseköğretim kurumlarında eğitim gören uluslararası öğrencilere anket çalışması yapılması için gerekli izinlerin alınmasını saygılarımla arz ederim.

Doç. Dr. İsmail Özgür ZEMBAT
Müdür

Ek: İlgili dilekçe

17.04.2014 Enstitü Sekreteri: İ.KANDEMİR *i.k.*

Adres: Yeni İstanbul Cad. No: 235 42003 Selçuklu / KONYA Tel: 0332 444 42 43 Faks: 0332 241 11 11 www.mevlana.edu.tr

Evrak Tarih ve Sayısı: 02/05/2014-7282

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 25669789-044/
Konu : Anket Çalışması

MEVLANA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
KONYA

İlgi : 24/04/2014 tarih ve 38190701/180 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ümit CURA'nın "Uluslararası Öğrencilerin Akademik Uyumunda Kültürleşme Stresi ve Sosyal Desteğin Rolü" konulu tez çalışması için Üniversitemizde eğitim gören uluslararası öğrencilere anket yapma isteği ile ilgili gerekli kolaylığın gösterilmesine ilişkin Üniversitemiz Rektörlüğününün 28/04/2014 tarih ve 25669789-044/26562 sayılı yazısı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Hakkı GÖKBEL
Rektör

EK :
Yazı (2 sayfa)

Bilgi için;
Sosyal Bilimler Ent. Md.ine
07.05.2014

Evrak Doğrulamak İçin : http://193.255.244.181/en/Vision-Sorgula/Validate_Doc.aspx?V=BENU6DYD
Şemsi Tebrizi Mah. Ankara Cad. No:6 Karatay/KONYA Ayrıntılı bilgi için irtibat: Saliha Kaya
Tel:0332 350 7005 Faks:0332 350 9693
E-Posta :ogrisleri@selcuk.edu.tr Elektronik Ağ :www.selcuk.edu.tr

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

T.C.
KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

29 04 2014

Sayı : 46409256-0649
Konu: Anket Çalışması.

MEVLANA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

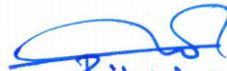
İlgi: 24.04.2014 tarih ve 179 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ümit CURA'nın "Uluslararası Öğrencilerin Akademik Uyumunda Kültürleşme Stresi ve Sosyal Desteğin Rolü" adlı konuda yapacağı tez çalışması için Üniversitemizde eğitim gören uluslararası öğrencilere hazırlanan anket çalışmasının yapılması Üniversitemizde uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi saygı ile arz ederim.

Prof. Dr. Ömer TORLAK

Rektör

Bilgi için;
Sosyal Bilimler Ent. Md.İne
30.04.2014

EK 3: Özgeçmiş

Ümit CURA

Genel Bilgiler

Adres : Kosova Mahallesi Ereğilmez Sokak Florya Sitesi No:8A Selçuklu/Konya

Telefon : 0554 884 84 34

E-posta : umitcura@gmail.com

Eğitim Bilgileri

Lisans : 2006-2010 Fatih Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

Lise : 2001-2005 Akşehir Yabancı Dil Ağırlıklı Lisesi

İş Deneyimi

2010-2012 Eğitim Danışmanı, Fatih Üniversitesi Uluslararası Öğrenci Ofisi, İstanbul

2012-2014 Eğitim Danışmanı, Mevlana Üniversitesi Uluslararası Öğrenci Ofisi, Konya

2014- Koordinatör, Mevlana Üniversitesi Strateji Geliştirme Merkezi, Konya

Yabancı Dil

İngilizce